

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Kriminalistická identifikace osob v současné kriminalistické praxi

Autor práce: Miroslav Matůš, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Jaroslav Hovorka

2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma kriminalistická identifikace osob v současné kriminalistické praxi vypracoval samostatně s použitím bibliografických pramenů, citací uvedených v seznamu literatury, použití analýzy a komparace předmětné literatury.

Souhlasím s tím, aby moje bakalářská práce byla uložena v knihovně Vysoké škole Evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., O Vysokých školách, v platném znění.

.....

Miroslav Matůš

Poděkování

Rád bych chtěl poděkovat svému vedoucímu bakalářské práce panu Mgr. Jaroslavu Hovorkovi za odborné vedení, cenné rady a trpělivost při zpracování bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat mé rodině za psychickou podporu při tvorbě této práce.

ABSTRAKT

MATUŠ, M. *Kriminalistická identifikace osob v současné kriminalistické praxi* : bakalářská práce. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2019. 59 s.

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jaroslav Hovorka

Tato bakalářská práce je pojata jako přehledová práce, zaměřující se na vybranou kriminalistickou metodu - daktyloskopii. S použitím metody sběru dat, jejich analýzy, syntézy jsem popsal základní pojmosloví, zásady, metody a techniky v současné kriminalistické identifikaci osob. Jejich aplikaci v rámci policejních činností v současné kriminalistické praxi na konkrétním případě, objasněného na základě daktyloskopických stop.

Klíčová slova: kriminalistika, kriminalistické metody, identifikace osob,
daktyloskopie

ABSTRACT

MATUŠ, M. Criminalistic Identification of Persons in Current Forensic Practice: Bachelor Thesis. České Budějovice: College of European and Regional Studies, 2019. 59 s. Head of the bachelor thesis: Mgr. Jaroslav Hovorka

This bachelor thesis is conceived as an overview work, focusing on a selected criminalistic method - dactyloscopy. Using the method of data collection, their analysis, synthesis, I have described the basic terminology, principles, methods and techniques in the current criminalistic identification of people. Their application in the framework of police activities in the current criminalistic practice on a particular case, clarified on the basis of dactyloscopic traces.

Keywords: criminology, criminalistic methods, identification of persons, dactyloscopy

OBSAH

Úvod	7
1. Cíl a metodika.....	8
2. Historie kriminalistické identifikace.....	9
2.1 Historie a vývoj ve světě.....	9
2.2 Historie a vývoj na území České republiky	12
2.3 Vývoj kriminalistické identifikace.....	15
3. Rozbor pojmů.....	19
3.1 Kriminalistika.....	19
3.2 Stopa.....	20
3.3 Markanty.....	21
3.4 Srovnávací materiál.....	22
3.5 Místo činu	23
4. Kriminalistická identifikace	24
4.1 Kriminalistické identifikace a její dělení	25
4.2 Objekty kriminalistické identifikace	28
4.3 Základní principy kriminalistické identifikace	30
4.4 Metody a metodika kriminalistické identifikace osob	31
4.5 Znalecké zkoumání	35
4.6 Obory identifikačního zkoumání.....	38
4.7 Policejní informační systémy k identifikaci osob	39
5. Vybraná kriminalistická metoda identifikace osoby.....	42
5.1 Daktyloskopie	42
6. Kazuistika	50
6.1 Popis případu.....	50
6.2 Ohledání místa činu	51
6.3 Šetření k případu.....	52
6.4 Závěr vyšetřování	54
ZÁVĚR.....	55
REFERENČNÍ ZDROJE.....	57
SEZNAM ZKRATEK	59

ÚVOD

Potíráním trestné činnosti se lidská společnost zabývá od nepaměti. Prostředky používané k její eliminaci byly vždy vyústěním morálního statusu a technologické vyspělosti společnosti v konkrétní době.

V této práci se autor bude zabývat jednou z mnoha kriminalistických metod, v tomto případě metodou, která umožňuje jednoznačně identifikovat osoby, jejichž totožnost není známa nebo jsou o ní pochybnosti. Jedná se o metodu v odborných kruzích známou jako „*KRIMINALISTICKÁ IDENTIFIKACE*“.

Téma kriminalistické identifikace, její vývoj, metody, postupy a prostředky využívané v kriminalistické identifikaci, si autor vybral záměrně, neboť i tato kriminalistická metoda se neustále vyvíjí společně s dalšími vědními obory a do práce policie zařazuje nejnovější trendy v oblasti vyšetřovacích činností orgánů činných v trestním řízení, kam identifikace osob opatří.

Kriminalistická identifikace je nedílnou součástí historického vývoje celé kriminalistické vědy. Její zakladatelé využili dostupných poznatků své doby, aby se pokusili vyvinout metodu založenou na vědeckých poznatcích, která by mohla pomoci policii a orgánům činným v trestním řízení, jednoznačně identifikovat osobu, která se dopustila trestného činu nebo, která zastírá svoji totožnost.

Současná kriminalistická identifikace, přesněji celé identifikační zkoumání, jehož účelem je ztotožnit neznámou osobu, její zastíranou identitu zahrnuje ne jednu ale hned několik moderních kriminalistických metod a postupů, které odborníci vhodně kombinují tak, aby výsledek zkoumání odpovídal současným kriminalistickým vědeckým poznatkům a mohly být využity v procesu trestního a jiného řízení.

1. Cíl a metodika

Cílem práce bude poskytnout relevantní informace o kriminalistické metodě, která dokáže zpětně, ať ze zajištěných kriminalistických stop nebo z evidenčních materiálů policie jednoznačně ztotožnit osobu, která se na místech kriminalisticky relevantních událostí nacházela nebo zjistit skutečnou identitu osob, které se vydávají za osoby jiné. Cílem bude také přiblížit proces kriminalistické identifikace v podmínkách Policie České republiky, představit postupy a prostředky, které lze v tomto procesu využít.

Práce bude obsahovat dvě samostatné, ale vhodně na sebe navazující celky a zároveň bude tato práce rozdělena do celkem sedmi kapitol. Jedním z nich bude část teoretická, která bude rozsáhlejší, a budou v ní prezentovány teoretické informace o vývoji kriminalistiky, o kriminalistické identifikaci a o kriminalistických stopách. Druhá část bude navazovat na část teoretickou a bude se jednat o praktické ukázky z policejní praxe, kde metoda kriminalistické identifikace byla skutečně využita. Budou zde také prezentovány závěry kriminalistického identifikačního zkoumání.

V první kapitole této práce budou vytyčeny cíle, kterých má být dosaženo společně s metodami, které k tomu budou využity. Ve druhé kapitole bude uveden historický vývoj kriminalistické identifikace, jako samostatné kriminalistické vědy jak na území nynější České republiky, tak ve světě. Bude zde uvedeno několik autorů, co se svojí knižní publikací zasloužilo o rozvoj kriminalistické vědy. Ve třetí kapitole bude proveden rozbor a popis důležitých pojmů, se kterými bude dále pracováno a je třeba objasnit jejich význam pro pochopení dalšího obsahu práce. Ve čtvrté kapitole bude prezentována kriminalistická identifikace, její objekty, metody a principy. V páté kapitole bude prezentována vybraná kriminalistická metoda – Daktyloskopie.

V závěru bude provedeno vyhodnocení celé práce z pohledu dosažených cílů, které byly vytyčeny v úvodu práce. K tomu byla použita odborná literatura, články v odborných časopisech a internetové stránky zabývající se danou problematikou. Závazné pokyny PČR, judikaturu ústavního soudu. Po shromáždění literatury byla provedena analýza, následně syntéza do podoby bakalářské práce.

2. Historie kriminalistické identifikace

Historie kriminalistické identifikace se začala psát na konci 18. stol., kdy byly prezentovány ve vědeckých kruzích teorie o predikci pachatele podle fyziologických znacích člověka a podle jeho vlastností či projevech. Takové predikce byly zcela nepřesné, ale poznatky ze stavby těla, které tyto teorie přinesly a které byly doplněny o znalosti z lékařské vědy, byly využity právě pro kriminalistickou metodu umožňující identifikaci člověka podle jeho fyzických znaků. Tato metoda, kromě jiného, byla založena na objevení možností odrazu individuálních znaků objektů, zejména člověka, do kriminalistické stopy nebo do vědomí lidí a v objevení možností zpětné ztotožnění člověka z těchto zdrojů. Tato kriminalistický vědecká metody byla nazvána „KRIMINALISTICKÁ IDENTIFIKACE“.

2.1 Historie a vývoj kriminalistické identifikace ve světě

Kriminalistická identifikace a kriminalistická věda mají poměrně krátkou historii, z hlediska vývoje celé lidské společnosti. Kriminalistiku jako vědeckou disciplínu začaly vnímat jiné vědní obory teprve až v poměrně nedávné historii datující se jedno a půl století zpět.

První zmínky o kriminalistice můžeme nalézt již v počátcích lidské historie V té době došlo k rozvoji jednoduchých vědeckých a technických poznatků, které sloužili jako podpůrné důkazní prostředky nebo opatření proti zločincům. Příklady použití kriminalistické identifikace můžeme nalézt v situacích jako je ohledání těla zesnulého novorozence, které prováděla porodní bába, zkoumání pravosti rukopisu písma, zkoumání pečetě na dokumentech důležitých osob.

Do 18. století se dokazování v trestním řízení opíralo hlavně o „PRÁVO ÚTRPNÉ“, jeho hlavním důkazním prostředkem byly výslechy obviněných, svědků, poškozených, při čemž na doznání obviněného se bral největší zřetel. Vzhledem k nízké úrovni kriminalistických metod se justice nezřídka uchýlovala získávání informací a doznání obviněných, z dnešního pohledu až barbarskými metodami, různých forem mučení nebo dokonce se soudy uchýlovaly k některé z forem tzv.: „božímú soudu“.

Na evropském kontinentu došlo díky osvícenství pokrokovým proudům v oblasti justice a k rozsáhlým reformám trestního řízení. Tyto reformy inicioval kulturní,

hospodářský a civilizační rozvoj, který vyústil do oproštění trestního procesu od inkvizičního modelu trestního řízení a byl nahrazen reformovaným kontinentálním procesem.

Nejvíce se změny týkaly norem trestního práva, procesu samotného dokazování, zrušení forem úředního násilí na obviněném zejména „TORTURY“. Tyto skutečnosti vedli k humanizaci celého trestního procesu.

Celé 19. století přineslo naprosto nové metody do starého boje lidí proti všemu, co společnost narušovalo. Přírodní vědy se v 19. století staly pro kriminalistiku mohutným a pevným základem, o nějž se mohla opírat a stále opírá v boji proti zločinu. Jako každá průkopnická doba, je také devatenácté století v kriminalistické vědě, naplněno a reprezentováno velkými a výjimečnými postavami objevitelů různých metod této vědy. Toto století se tak stalo obdobím, ve kterém se převratně vyvíjela kriminalistické antropologie, daktyloskopie, soudní fotografie, balistiky, zárodků trasologie, toxikologie či písmoznalectví. V této epoše vyrůstal nový svět kriminalistiky, aby zkoušel, objevoval a vytvářel nové, účinné zbraně proti nesmrtelnému zločinu.

Většina metod kriminalistické identifikace vnikala samostatně a nezávisle na již existujících vědách nebo metodách vědecké kriminalistiky. Klasickým příkladem je antropometrie, která se již ve své původní podobě nepoužívá, ale její poznatky jsou akceptovatelné pro kriminalistickou identifikaci a pro evidenční systémy policie. Počátky této metody nazvané „*ANTROPOMETRIE*“ se datují od roku 1860, kdy v Belgii správce věznice Stevens představil svoji teorii, kterou založil na ověřeném poznatku, který tvrdí, že „*na světě nejsou dva lidé, kteří by měli stejné tělesné proporce*“. Jen pro informaci, první zmínky o antropometrii však pocházejí až ze starověku z východní Asie, kde se měřilo lidské tělo pomocí bambusu.

Antropometrické metody pak plně rozvinula jiná osobnost mající vztah do francouzského vědeckého antropologického prostředí, kterým byl Alphonse BERTILLON. Ten v letech 1879 navázal na již zjištěné antropometrické zvyklosti a celý využívaný antropometrický systém zdokonalil. Vytvořil tak systém založený na měření jedenácti částí lidského těla a na vhodném evidenčním systému, tedy následně komplexní archivace získaných údajů. Tuto metodu později doplnil o dvoudílnou fotografii obličeje osob a o fotografie postavy měřeného a evidovaného člověka.

Francouzský lékař, právník a průkopník forenzních věd Edmond Locard, který založil v Lyonu v roce 1910 první policejní laboratoř, v níž zkoumal tzn. Locardův princip výměny. Definice tohoto pojmu říká, že „kontaktem mezi dvěma body bude probíhat výměna“. Každý kontakt pachatele na místě činu zanechá stopu. Pomáhal u řešení spousty složitých případů a první uvedl skutečnosti, že každá činnost pachatele na místě činu zanechá stopu. Každý kontakt pachatele s prostředím místa činu, zanechá stopu. Ke spolehlivému pochopení kriminalistické identifikace musíme nejdříve pochopit samotnou kriminalistickou stopu, jako klíčový pojem kriminalistiky.

První novodobý počín k určitému bádání v kriminalistice byl uskutečněn již na začátku 19. století. Jednalo se o založení organizace pro boj se zločinem ve Francii v roce 1810, kdy tuto organizaci založil bývalý galejník Eugen Francois Vidocq. Eugen Francois Vidocq je také zakladatelem francouzského policejní sboru, kriminalistické metody trasologie a z hlediska antropometrických metod přímého pozorování fyzických vlastností osob a jejich projevů.

V historii se už několikrát stalo, že metoda se zrodila jako vedlejší produkt výzkumu zaměřeného na celkem jinou problematiku. V tomhle případě na studium struktury lidského genetického materiálu a kyseliny deoxyribonukleové (DNA), s využitím pro diagnostiku genetických onemocnění. První písemná zpráva o výsledcích genetických pokusů se objevila již v roce 1866. Napsal ji brněnský kněz a středoškolský profesor Johann Gregor Mendel. Ten mnoho let experimentoval s křížením různobarevných odrůd hrachu. Tehdy rozpoznal zákonitosti a pravděpodobnost četnosti genotypů a fenotypů u hybridních organizmů. Přišel na to, že barvu květů, případně další dědičné znaky rostlin nepředávají mateřské rostliny přímo, ale prostřednictvím "elementů", které teprve tyto znaky určují. Mendel formuloval své poznatky do dvou tezí, které jsou na jeho počest nazývány "Mendelovy zákony"

---

¹ STRAUS, Jiří; VAVERA, František; a kolektiv. *Dějiny kriminalistiky*. 2012. str. 15 - 43

2.2 Historie a vývoj kriminalistické identifikace na území České země

Kriminalistika a kriminalistická identifikace na území Česka měla od počátku rozvoje tohoto vědního oboru velmi kvalitní úroveň. Na začátku 20. století byla zcela srovnatelná se zahraniční kriminalistickou identifikací. Průkopníci kriminalistických metod u nás pocházeli většinou z policejních řad. Jeden z prvních dochovaných záznamů je od českého policejního úředníka Františka Protivínského, který již roku 1902 založil jednu z nejstarších daktyloskopických registrací pachatelů na světě, a to v Praze. Poznatky a zkušenosti, které získal v průběhu let na daktyloskopickém archivu při své práci, zužitkoval v roce 1920 ve spise „*Nauka o daktyloskopii a popisování osob*“. Pokračovateli jeho práce byli četničtí důstojníci Josef Povondra a Oldřich Pinkas. V roce 1922 vydali publikaci „*Pokyny pro službu pátrací a daktyloskopickou*“.

Také Petr Chyba v roce 1928 vydal knihu „*Moderní pomůcky kriminalistiky*“, kde se věnoval dalším oblastem kriminalistické techniky. Dílo „*Zločinci z povolání*“ z roku 1930 věnoval Josef Vávrovský evidencím pachatelů. Mezi bohatě publikující autory předválečné éry patří Josef Šejnoha, který postupně publikoval „*Kriminální psychologii*“ (1930), „*Učení poznávací*“ (1931), „*Kriminální taktiku*“ (1932) „*Kriminální techniku*“ (1933), „*Systém kriminalistického vzdělání*“ (1935). Josefa Lebeda vydal v roce 1931 „*Učebnici kriminalistiky*“ a následně Rudolf Košťak publikoval „*Učebnici pátrací taktiky*“. Všechna tako díla více či méně informují o kriminalistické identifikaci.

Vítězslav Čelanský vyvolal svou knihou značný rozruch vzhledem k tomu, že upotřebil psychologické poznatky z kriminalistiky, i když zohledňoval z dnešního pohledu zcestné metody, jako je výslech v hypnóze společně s různorodými formy psychického nátlaku podezřelého či narkoanalýzu. Takto získané informace využít pro trestní proces a svým způsobem i pro identifikaci osob či věcí.

Československo v letech před druhou světovou válkou mělo solidní předpoklady pro rozvoj kriminalistiky v podobě speciálních evidenčních pracovišť, speciálních kriminalisticko - technických pracovišť na Všeobecné kriminální ústředně, jako součást policejního ředitelství v Praze a na Ústředním četnickém pátracím oddělení, taktéž v Praze. Většina výše uvedených autorů pracovala na těchto pracovištích, kde byly také zpracovávány znalecké posudky pro trestní řízení.

Mezi další specializované pracoviště patřil i Kriminologický ústav v Praze, kde působila řada právníků z pražské právnické fakulty Univerzity Karlovy. Tento

Kriminologický ústav vedl řadu let August Miříčka, profesor trestního práva z pražské právnické fakulty Univerzity Karlovy. Mezi další ústavy, které formovaly kriminalistiku na území Československého státu, byly univerzity soudního lékařství.

Poválečné období kriminalistiky bylo jako celá Československá společnost a její život v útlumu, a to vzhledem k přeorientování z vědeckého vývoje a rozvoje na poznatky sovětských soudruhů. Velké množství odborníků, kteří celou dobu přispívali a mohli přispívat k jejímu rozvoji, byli nuceni odejít z výzkumného života, ze svých zaměstnání pro státní aparát a bezpečnostních složek. Bylo jim také zakázáno publikovat.

V letech 1965 byla dokončena pětisvazková „*Učebnice kriminalistiky*“. Toto dílo četného kolektivu předních expertů Kriminalistického ústavu Veřejné bezpečnosti bylo pod dozorem Bohuslava Němce. Tato učebnice byla dlouhá léta hlavním pramenem pro rozvoj kriminalistického vzdělávání a techniky po několik generací kriminalistů u nás. Následně v 70 letech se začalo několik autorů jako Jan Matíásek, Jaroslav Soukup a Bohumil Bárta věnovat doposud opomíjeným taktickým metodám kriminalistiky. Na jejich díla navázalo několik dalších autorů jako Miroslav Protivinský, Miroslav Tiplica, Vladím Prerad, Josef Heřmánek a další.

Kriminalistický ústav Praha společně s vysokoškolskými pracovišti začali rozvíjet další kriminalisticko - technické a přírodovědné metody. Zejména autor Zdeněk Titlbach a jeho „*Základy kriminalistické fotografie*“ z roku 1969 a „*Přírodovědné a technické základy kriminalisticko - bezpečnostní praxe*“ z roku 1971, kdy základní kámen těchto knih byl využití možnosti fotograficky zaznamenávat místo činu a následně zajištěné stopy.

*"V posledních letech v této tradici pokračují Jiří Straus několika pracemi z oblasti biomechaniky, Jaroslav Suchánek oblasti kriminalistické chemie a mikrostop, Roman Rak z oblasti identifikace motorových vozidel."*²

---

²MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vydání 2004. Beckovy mezioborové učebnice. str. 28.

³ STRAUS, Jiří; VAVERA, František; a kolektiv. *Dějiny kriminalistiky*. 2012. str. 101 - 150

Mimo knižní díla vycházela kazuistika z policejní praxe a informace o kriminalistické identifikaci i v běžně publikované periodice. Nejstarší vydávaná periodika týkající se předmětného tématu v Československé republice je Kriminalistický sborník, který vychází nepřetržitě již od roku 1959. Tento sborník se zaměřuje na kriminalistickou praxi a kazuistiku. Vydavatel je Kriminalistický ústav Praha. Je vydáván v pozměněné formě se sníženou pravidelností dodnes. Další články s kriminalistickou tematikou byly obsaženy v časopisech již zaniklých, jako je Bratrství, Četnický obzor, Policejní hlídka, Bezpečnostní služba, Naše vojsko, Knižnice SNB pro kriminalistiku, Kriminalistika - Revue pro kriminologii, Odborná sdělení Kriminalistického ústavu Praha a mnoho dalších, zejména právnických časopisů, kde byla kriminalistická identifikace

2.3 Vývoj kriminalistické identifikace

Kriminalistická identifikace je založena na metodě komparace kriminalistické stopy, resp. informačního pole této stopy, a hledaného objektu, který je zkoumán v jeho = ve své původní podobě nebo je vytvořen vhodný porovnávací materiál = objekt nesoucí shodné informační pole, jaké se do stopy odrazilo.

Toto porovnání bylo možné na počátku vzniku kriminalistického identifikačního zkoumání často jen za pomoci lup nebo mikroskopů. To proto, že informační pole stopy nebo odrážející se části objektu do stopy, jsou často velmi malé a identifikační znaky miniaturní okem nepostřehnutelné. Průlomem v kriminalistickém identifikačním zkoumání byl vynález komparačního mikroskopu. Toto sofistikované zařízení umožnilo současně zkoumat zajištěnou kriminalistickou stopu s „podezřelým“ objektem, o němž se předpokládalo, že danou stopu vytvořil. Uplatnění našel velmi brzo v kriminalistické daktyloskopii, mechanoskopii, balistice, ale také v kriminalistické biologii.

Velká změna ve vývoji v kriminalistických identifikačních postupech nastal díky rozvoji vědy a techniky v oblasti mechaniky a následnému nástupu počítačové techniky. Tato nová technická zařízení umožnila zkoumat kriminalistické stopy tak malé, že je nelze pouhým okem spatřit. Přesto přinášejí důležité poznatky o zkoumaných objektech a umožňují provádět individuální identifikace zejména nástrojů a jiných objektů kriminalistického vědeckého zkoumání.

Nelze opomenout tzv.: „*globalizaci*“ světa, jejíž hlavní rozvoj spadá do devadesátých let minulého století, během něhož došlo k bouřlivému rozvoji osobní mikroelektroniky a komunikačních systémů na všech úrovních společnosti. Tento stav lidské společnosti odstartovala masivní poptávka lidí po nových technologiích. Díky obrovskému množství uživatelů nových technických produktů a nových technologií, došlo ke snížení cen služeb a produktů a tím i jejich dostupnosti pro vědecká a odborná pracoviště.

Na trhu se objevily technologie a produkty, a to v dostupných cenách, které byly dříve vyvíjeny pouze pro vojenský a bezpečnostní sektor ve specializovaných a uzavřených střediscích a laboratořích. Takové produkty, včetně technologií, mohly nabízet, rozvíjet a distribuovat komerčně zaměřené společnosti pro civilní globální trh. Své služby a produkty nabízely s modularitou a specifickými modifikacemi. Rozvoj nových kriminalistických metod a postupů je determinován touhou po poznání a

především dostupností těchto technologií pro policejní odborně-technické a znalecké činnosti.

Z pohledu této práce je významné zjištění, že rozvoj všech technologií, a to každé fázi historického vývoje této kriminalistické metody, umožnil učinit pokrok v identifikaci osob.

V dávné historické minulosti byla identifikace osob založena především na osobním poznání statických i funkčních znaků a vlastností lidí. Lidé se tedy byli schopni navzájem identifikovat, a to naprosto přesně podle výše uvedených znaků. Tyto znaky velmi dobře znali, protože žili v malých a uzavřených komunitách, kde jim nečinilo problém zapamatovat si tváře, postavy, ale také individuální tělesné znaky svých druhů. K tomuto používali naprosto přirozenou vlastnost, kterou používáme i dnes, a mohli bychom ji označit za tzv: „*biometrickou identifikaci*“.

S následnou urbanizací však tato metoda přestala dostačovat, protože počet obyvatel na jednom místě přesahoval možnosti poznání jednotlivců všemi obyvateli. Kumulace obyvatel na jednom místě přinesla i zvýšenou míru trestné činnosti, a tedy i požadavek, identifikovat konkrétní osobu, které se činu dopustila. Tak vznikla nutnost dobře rozpoznat a určit identitu neznámých osob. Identifikační metody a postupy byly vyvíjeny a speciálně upravovány pro potřeby bezpečnostních sborů a služeb, forenzní instituce, kriminalistických ústavů, a to jak jimi samotnými, tak vědními obory, které oslovily.

Tak jak rostla kriminalita a její sofistikovanost, tak kriminalistika pro policejní praxi a na základě požadavků justice musela zdokonalovat současné identifikační postupy. Kriminalistická věda musela vyvíjet nové, ale právními normami přípustné metody, postupy a prostředky kriminalistické identifikace, které umožňovaly rychlou a přesnou identifikaci osob, a to ze zajištěných kriminalistických stop na místech kriminalisticky relevantních událostí nebo ztotožněním, na základě fungujících evidenčních systémů policie.

Policejní a soudní praxe potřebuje objektivní a vědecké důkazy získané znaleckou činností. K tomu kriminalistika využívá ověřené a spolehlivé metody, postupy a prostředky, v tomto případě, kriminalistické identifikace. Jen tak lze získat trestně právně relevantní důkazy o totožnosti konkrétní osoby a kriminalisticky hodnotné informace

umožňující ztotožnění osoby pachatele nebo informace využitelní pro pátrání po osobách a věcech.

Požadavek na vědeckost kriminalistických metod a na rychlost jejich uplatnění v procesu identifikace osob plyne z poměrně rozsáhlé trestné činnosti na území ČR. Z pohybu legálně přicházejících cizinců za prací i vzděláním, z ilegální migrace a také z volného pohybu osob v rámci schengenského prostoru, ale i s turistickým ruchem osob cestující do a mimo schengenský prostor.

Problém jednoznačné identifikace člověka je pro policejní složky a znalecká pracoviště stává poměrně velkým problémem. Záleží totiž na kriminalistických stopách a další dostupných identifikačních materiálech, které konkrétní osobu mohou jednoznačně identifikovat v dostatečně krátkém časovém horizontu, což umožňuje případně oprávněné zadržení těchto osob. S tímto problémem se setkávaly soudní i policejní orgány v každé historické etapě vývoje společnosti i kriminalistické vědy. A právě ty řešily, jak na základě soudobých poznatků lze identifikovat člověka.

Můžeme říci, že základním identifikačním postupem v prvopočátcích kriminalistické identifikace bylo zavedení identifikačních systémů obsahující písemné dokumenty, ve kterých byly zaneseny identifikační údaje dané osoby. Na území ČR to byly údaje o jeho narození (místu a datu), o jeho víře, o jeho rodičích, popř. o rodné obci. Na to následovaly doklady umožňující identifikaci podle podoby člověka. Tedy písemné doklady doplněné o fotografií obličeje dané osoby. Později (v ČR zejména po druhé světové válce), byly tyto dokumenty opatřeny i otiskem palce pravé ruky.

Dnes lze k identifikaci osob nejen v kriminalistické identifikaci, využívat již doklady obsahující biometrické senzory, PINu. Dále došlo k modernizaci identifikace člověka bez jeho dokladů a to tím, že mu pod kůži na vhodné místo je aplikován čip, který obsahuje všechny identifikační markanty konkrétního jedince. Tato metoda identifikace člověka se v současné době rozšířila zejména mezi vojáky na mezinárodních misích. Experimentálně ji zkouší i civilní osoby, které si nechají dobrovolně aplikovat čip pod kůži, který obsahuje nejen osobní údaje člověka, ale také údaje, které umožňují elektronické platby, vstup do obydlí nebo na pracoviště, zprovoznění výpočetní techniky, GPS lokaci apod. Avšak ani tyto prostředky ovšem neposkytují stoprocentní jistotu, že osoba prokazující se těmito údaji je skutečně osobou, za kterou se vydává, ale možnost zfalšování identity se značně snižuje.

Vzhledem k výše uvedenému je věnováno velké úsilí ve vývoji nových identifikačních metod, které zjistí průkaznou, rychlou a jednoznačnou identifikaci osob. Jak pro policejní či soudní činnosti, ale také pro běžné „civilní“ použití. V současné době je nejvíce se rozvíjejícím oborem v oblasti identifikace člověka **BIOMETRIE**.

Pro identifikaci člověka se v tomto oboru využívají předem určené identifikační znaky, znaky fyziognomické, konkrétního jedince, které tvoří jeho typickou biometrickou charakteristiku. Tyto znaky lidského organismu, které se snímají, zpracovávají, vyhodnocují a uchovávají k procesu identifikace automatizovanými systémy. Jsou instalovány na pracovištích, v lidských obydlích, ale především na letištích nebo na policejních pracovištích, ať statických nebo mobilních. K identifikaci osoby se používají také specifické rysy lidského chování, které se nazývají „**behaviorální**“.

Je nepochybné, že metody umožňující identifikaci člověka, se dále budou rozvíjet společně s novými objevy v medicínských oborech, v počítačových systémech a v elektronice vůbec. Tím bude možná jednou dosaženo toho, že zfalšovat identitu člověka bude prakticky nemožné, což usnadní práci nejen policejním složkám každého státu.

V současné době vzniká neuvěřitelně propracovaný a chytrý systém behaviorální identifikace, který byl zaveden v Číně. Je využíván v oblasti bezpečnosti, odhalování hledaných osob z jakéhokoli důvodu. Tento systém je využíván také pro ovládnutí lidí a jejich chování, které má být v souladu s představami vládnoucí třídy. Podstatou byla instalace 250 milionů kamer a využití umělé inteligence, které sledují a kontrolují každého obyvatele velkých měst. Na základě jeho chování a jednání ve společnosti, přesněji na veřejném prostoru, vytváří jeho sociální status.

Pokud se budete chovat podle norem a představ vlády, bude těmto lidem uděleno vysoké skóre a snadnější život. Takový lidé dostanou výhodnější podmínky v bance, budou moci cestovat, kam se jim zachce, přednostně je odbaví na letišti. V opačném případě, tedy lidem neplnící požadavky vlády, budou jim výhody odejmuty. Pokud spáchají nějaký přestupek či trestný čin, tento systém jejich jednání ihned odhalí a neprodleně individuálně identifikuje.

Lze tedy soudit, že vývojem specializovaných softwarových algoritmů a nositelné elektroniky, bude dovršení individuální identifikace osob v reálném čase. Tímto lidé zcela ztratí možnost anonymity.

3. Rozbor pojmů

V této části práce budou představeny a popsány vybrané pojmy, které jsou důležité pro pochopení metody kriminalistické identifikace, které zabezpečuje proces ztotožnění konkrétních osob, které jsou z nějakého důvodu důležité pro policejní orgány nebo pro další orgány činné v trestní řízení (dále jen OČTŘ).

Mezi takové pojmy rozhodně patří pojem:

- a) **Kriminalistika**
- b) **Kriminalistická stopa (odraz)**
- c) **Markanty, resp. identifikační znaky**
- d) **Objekt kriminalistické identifikace**
- e) **Srovnávací materiál**
- f) **Místo činu**

Ad. a) Kriminalistika je poměrně mladá vědecká disciplína, při čemž existuje mnoho odlišných formulací, z nich žádná není všeobecně uznávaná jako zcela správná. Zde budou prezentovány dvě vybrané definice, které jsou akceptované odbornou veřejností. Mezi tyto definice patří:

1. „Kriminalistika se začleňuje pod forenzní vědy a považuje se za aplikaci vědeckých postupů ve vyšetřování, které uplatňují policejní agentury v trestním soudním systému. Vycházející z vymezení předmětu kriminalistiky možné ji definovat jako samostatnou vědu, která zkoumá zákonitosti vzniku, průběhu a projevu kriminalisticky relevantních událostí s cílem rozpracování kriminalistických metod a metodik jejich aplikace v procese objasňování událostí.“⁴

2. „Kriminalistika je samostatný vědní obor sloužící ochraně občanů a státu před trestnými činy. Objasňuje zákonitosti vzniku, trvání a zániku stop a zákonitostí vyhledávání, shromažďování a zkoumání stop a tím, že vypracovává podle potřeb trestního zákona a trestního řádu metody, postupy, prostředky a operace v zájmu úspěšného odhalování, vyšetřování a předcházení trestné činnosti.“⁵

Ad. b) Kriminalistická stopa

Každá aktivně jednáající osoba v materiálním prostředí, zejména pachatel, byť si toho není vědom, zanechává v tomto prostředí, které označujeme za místo kriminalisticky relevantní události, informace o své činnosti, tedy kriminalistické stopy. Pomocí kriminalistického zkoumání stop lze osobu, která tyto stopy zanechala, individuálně identifikovat.

Kriminalistická stopa je každá změna v objektivní realitě (materiálním prostředí anebo ve vědomí člověka). Příčně nebo alespoň místně anebo časově souvisí s kriminalisticky relevantní událostí (trestním činem). Obsahuje kriminalisticky nebo trestněprávně relevantní informaci, kterou je možné zjistit, zajistit a zkoumat na základě současných vědecky uznávaných metod, prostředků a postupů.

K rozboru tohoto pojmu je třeba uvést následující: Kriminalistická stopa vzniká vzájemným působením nějakého objektu (materiálního objektu). Například člověka nebo jevu (blesk, elektrický výboj) na materiálním prostředí, kde lze vyhledat, zajistit, dokumentovat či zkoumat výsledek jeho činnosti nebo následek takového jevu, nebo se odrazí do vědomí člověka, což je zvláštní forma materiálního prostředí.

---

⁴Šimovček, Ivan et al. *Kriminalistika*, 2011 strana č. 9 - 10

⁵MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vydání. 2004. Beckovy mezioborové učebnice. strana č.6

1. Následek, který jsme schopni zaregistrovat, aby se stal kriminalistickou stopou, musí mít požadované vlastností a těmi jsou souvislosti:
  - a) ČASOVÉ (vnikne v době působení konkrétního člověka, věci, zvířete nebo jevu na materiální prostředí),
  - b) PŘÍČINNÉ (kriminalistická stopa vznikne v souvislosti s činností člověka nebo jevu do daného prostředí),
  - c) MÍSTNÍ (kriminalistická stopa vzniká na místě, kde došlo k jednání člověka nebo proběhl daný jev, což nemusí být nutně místo činu)
2. Kriminalistická stopa musí mít tu vlastnost, že je zjistitelná, zajistitelná a „zkoumatelná“ současnými kriminalistickými vědeckými metodami, postupy a prostředky. ⁶

Ad. c) Markanty

Jsou individuální znaky identifikovaného objektu, které se odráží a zůstávají v kriminalistické stopě. Základem identifikačních znaků konkrétního objektu, který se do stopy odrazil je schopnost jejich relativní stálosti, jedinečnosti, tedy individuálnosti, a ve schopnosti objektu své markanty předat stopě. Jinak řečeno, projevit své vlastnosti navenek. Pro proces kriminalistické identifikace je nesmírně důležité, aby markanty, resp. identifikační znaky vydržely v podobě, ve které byly kriminalistické stopě předány od jejich vzniku do jejich zjištění, zviditelnění přes zajištění, zadokumentování až po následně zkoumání a proces komparace stopy se srovnávacím materiálem. Identifikační znaky lze dělit na znaky detailní (zvláštní) a skupinové (obecné). Souhrn těchto znaků má jen individuální objekt a jen díky tomuto je dána jeho totožnost.

---

⁶PORADA, Viktor a Jiří STRAUS. *Kriminalistické stopy: teorie, metodologie, praxe.*, 2012. strana 15

Ad.d) Objekty kriminalistické identifikace

Mezi objekty zkoumané kriminalistikou znaleckou nebo expertizní činností patří následující objekty:

- a) Osoby
- b) Věci
- c) Zvířata

Tyto objekty v kriminalistických stopách vytvářejí identifikační pole, které obecně nazýváme kriminalistickou stopou, a ty z hlediska procesu identifikace můžeme rozdělit podle kriminalisticko - technického oboru, který je bude zkoumat.

Ad. e) Srovnávací materiál

Srovnávací materiál nese informaci o konkrétním a bezpečně známém identifikovaném objektu. Základními vlastnosti srovnávacích materiálů je nepochybná vědomost o tom, kterými konkrétními objekty byly vytvořeny. Srovnávací materiály se musí důsledně odlišovat od kriminalistických stop, zajištěných od tohoto objektu na místě činu, i když podle vnějších znaků musí být zcela shodné. Což je podstata identifikace objektů ze stop.

Srovnávací materiály mohou vzniknout a vyskytovat se jako přirozené vzorky například ukázky ručního písma, které vznikly náhodně bez určitých souvislostí s vyšetřovanou událostí. Mohou být také vytvořeny uměle resp. pokusně zhotovené experimentální stopy pro potřeby kriminalistické identifikace, např. kontrolní otisk prstů.

Srovnávací materiály, jsou v podstatě pokusně zhotovené stopy, které mají být pořizovány na základě znalostí mechanismu jejich vzniku na místě činu a v podmínkách co nejpříznivější pro zobrazení vlastností (identifikačních znaků) prověřovaných objektů. Srovnávací materiál (vzorek) může být dvojího druhu:

a) evidenční – který se nachází v kriminalistických evidencích, kde jsou např. evidovány otisky prstů osob, vystřelené střely a nábojnice z neobjasněných trestných činů, profily DNA lidí apod.,

b) ad hoc – které se vyhotovují ke konkrétnímu případu např. kontrolní otisky prstů obviněného, pokusně vystřelená střela a nábojnice z podezřelé palné zbraně, pokusná stopa vytvořena páčidlem.

Ad. f) Místo činu

Místem činu rozumíme místo, kde byl čin spáchán, ale i okolí, kde se nacházejí kriminalisticky zajímavé stopy, ať pachatele nebo osob na činu zúčastněných. Místo činu poskytuje informace také o mechanismu prověřované události a o osobě, která ji způsobil. Ze situace na místě činu lze dedukovat jak skutek nebo událost vznikla a jaký byl průběh dané kriminalistické události i možné motivy osob. Ke zjištění takových informací slouží různé metody, postupy a prostředky. Kriminalistika pak ohledání místa činu považuje za samostatnou metodu. Jejím požitím se na základě bezprostředního pozorování zjišťuje, zkoumá, hodnotí a dokumentuje materiální situace nebo stav objektů, majících vztah k prověřované události. Tímto postupem lze získat důkazy a dalších informace důležité pro trestní řízení.

Podstata ohledání místa činu spočívá v tom, že policista bezprostředně svými smysly poznává fakta o události a jejím charakteru, která mají důkazní nebo taktický význam.

4. Kriminalistická identifikace

Pojem kriminalistické identifikace se svým obsahem řídí, konkrétním autorem, který se tímto pojmem zabývá. Každý autor konkrétní kriminalistické publikace uvádí více či méně odlišný obsah tohoto pojmu, oproti svým konkurentům. Pro tuto práci bude použita jedna z definic: „*Kriminalistická identifikace je poznávací metoda, kterou se individualizuje vztah mezi dvěma či více projevy nebo částmi jednoho a téhož materiálního objektu.*”⁷

V přírodních vědách se identifikaci zpravidla rozumí zařazení materiálního objektu do určité taxonomické klasifikační skupiny. Kriminalistika pod tímto pojmem rozumí systém metod, postupů a prostředků umožňující ztotožnění konkrétního objektu podle kriminalistických stop. Tento systém umožňuje odborně identifikovat totožnost materiálních objektů podle jejich odrazu a využít tyto výsledky pro účely trestního řízení.

V kriminalistice označujeme tyto změny jako kriminalisticky významnou stopu. Největší význam má identifikace z hlediska určování totožnosti osob a využívání výsledků ztotožňování při dokazování.

---

⁷MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. Kriminalistika. 2., přeprac. a dopl. vyd. 2004. Beckovy mezioborové učebnice, strana č.114

4.1 Kriminologické identifikace a její dělení

Druhy kriminologické identifikace lze dělit podle různých obecných hledisek, které jsou uvedeny v odborné literatuře. V této bakalářské práci bude uvedeno následné dělení:

1. **Dle subjektu uskutečňující proces identifikace**, kdy rozeznáváme dva druhy kriminologické identifikace na:

- a) **REKOGNIČNÍ**, které využívá nejčastěji paměťových stop člověka (rekognice, rekonstrukce), objektem zkoumání, který zde tvoří zdroj poznatků o identifikačních znacích identifikovaného (tedy objektu znova poznávaného) resp. objektu zpětně poznávaného, jsou paměťové stopy svědka nebo poškozeného, ale také spolupachatele, během přiznání i sám pachatel činu.
- b) **ZNALECKÁ**, která je založena na vědeckých principech a vědeckých praxích ověřených poznacích. Objektem takového zkoumání jsou pak stopy materiální a k nim zajištěný srovnávací materiál (např. stopa biologická – krev, srovnávací materiál-sliny).

2. **Dle druhů kriminologických stop** (objektů zkoumání), metod a způsobů zkoumání, kterými jsou např. zkoumání:

- 1) DAKTYLOSKOPICKÉ
- 2) TRASOLOGICKÉ
- 3) GENETICKÉ
- 4) AUDIO
- 5) FOTO, VIDEO ZÁZNAM
- 6) ANTROPOLOGICKÉ ZKOUMÁNÍ
- 7) METODA PACHOVÉ IDENTIFIKACE
- 8) BIOLOGICKÉ

3. Dle objektů identifikace rozlišujeme na identifikaci:

- a) osob,
- b) zvířat nebo
- c) věcí.

4. Dle druhu identifikačních znaků, odražených ve stopách;

zde se zkoumají jednotlivé markanty, tedy znaky, které mohou zpětně objekt, který stopy vytvořil identifikovat (např. jizva na těle člověka, jeho tetování, papilární linie, hlasový projev). Tyto znaky se dále dělí na:

- a) **RODOVÉ identifikační znaky.** Tyto markanty charakterizují samotný objekt, v jeho obecné podobě např. člověk, kleště, motorové vozidlo, nábojnice apod., proto je obvykle označujeme jako obecné znaky. Z hlediska kriminalistické identifikace nelze z nich, pokud stopa obsahuje pouze je, ztotožnit objekt, který stopu vytvořil.
- b) **DRUHOVÉ znaky** sloužící k přesnějšímu zařazení objektů dle druhu a typu, kdy je zařazujeme do skupin, např. pistole CZ 75, ráže 9 mm, boty Nike apod., Bohužel ani tyto znaky nedokáží zindividualizovat vztah mezi stopou a objektem.
- c) **INDIVIDUÁLNÍ znaky,** Jsou tak specifické markanty, které nese nebo obsahuje pouze konkrétní objekt. Pokud tyto znaky obsahují kriminalistické stopy a byl zajištěn pro zkoumání konkrétní objekt, který takovou stopu vytvořil, pak dojde k dovršenému, tedy individuálnímu ztotožnění stopy a objektu.

5. Dle stupně dovršení kriminalistické identifikace lze kriminalistickou identifikaci dělit na:

- a) **NEDOVŘŠENOU**, kterou dále kriminalistická teorie dělí na rodovou a druhovou

- b) **DOVŘŠENOU**, kde došlo ke ztotožnění objektu zkoumaného, o kterém se předpokládá, že stopu vytvořil právě se stopou z místa, kde byla policejním orgánem zajištěna.

4.2 Objekty kriminalistické identifikace

Do procesu kriminalistické identifikace vstupuje více objektů. Jejich role v procesu kriminalistické identifikace a vztahy ke zkoumané věci jsou různé. Rozeznáváme pak objekty:

- a) **ZTOTOŽŇUJÍCÍ**, tedy zejména stopy z místa činu a jiný materiál umožňující vyloučit nebo ztotožnit, hledaný objekt, v tomto případě člověka, který se na místě kriminalisticky relevantní události nacházel. Jde tedy o kriminalistickou stopu, kterou vytvořil na místě, kde byla zajištěna, člověk nebo věc má jednoznačnou souvislost s vyšetřovanou událostí.
- b) **ZTOTOŽŇOVANÝ** resp. **IDENTIFIKOVANÝ** objekt. Můžeme tedy říci, že se jedná o objekt, který svoje, vnější nebo vnitřní vlastnosti, odrazil do zajištěné kriminalistické stopy. Takový objekt je někdy nazýván objektem „hledaným“. To z toho důvodu, že až procesem kriminalistické identifikace dojdeme k závěru, že tento objekt stopu vytvořil, či nikoli. Lze konstatovat, že zjišťovaný, zajištěný a podezřelý objekt pravděpodobně podnítil vznik stopy a odrazil do ní své identifikační znaky.

Zkoumání provedení v rámci kriminalistická identifikace, kdy proběhne proces porovnání, tedy komparace objektu hledaného s objektem ztotožňujícím a srovnání stopy se srovnávacím objektem, mohou vést k těmto závěrům:

- a) **Objekt stopy jednoznačně vytvořil** – došlo **DOVRŠENÉ**, tedy k individuální identifikaci, tedy ke ztotožnění obou zkoumaných objektů.
- b) **Objekt, který byl porovnáván se stopou, ji mohl vytvořit, pak se jedná o – ČÁSTEČNĚ DOVRŠENOU**, čili druhovou identifikaci, v praxi závěr – stopu vytvořil muž, vysoká 180 cm, velikost obuvi 44, napadal na levou nohu). Ve stopě chybí markanty, které by ho individuálně ztotožnily.
- c) **Chybí naprostý nedostatek markerů, a pak hovoříme o NEDOVRŠENÉ druhové identifikace**, která uvádí, stopu vytvořil člověk, zvíře nebo věc bez

přesnějšího určení. V tomto případě je tedy kriminalistická identifikace neúspěšná.

Závěrem je třeba zopakovat, že identifikující objekt zobrazuje vlastnosti ztotožňovaného objektu. Pomocí ztotožňujících objektů je zkoumána a prověřována otázka totožnosti, čili ten objekt, s jehož pomocí identifikujeme osoby, věci nebo zvířata. Stopy trestného činu prověřujeme v tomto procesu jako nositele a držitele informací o identifikujícím objektu. Příčně souvisí s vyšetřovaným trestným činem, z něhož pochází poznávací proces.

4.3 Základní principy kriminalistické identifikace

Kriminalistická identifikace vychází z teorie tří základních principů. Tyto jsou všeobecně uznávané, při čemž se k nim dospělo se na základě získaných zkušeností a jedná se o:

a) PRINCIP JEDINEČNOSTI OBJEKTŮ

Každý objekt vyjádřený v materiálním světě, oddělený od zevního prostředí s relativně trvale prostorovými hranicemi, je neopakovatelný a individuální.

b) PRINCIP PODMÍNĚNÝ STÁLOSTÍ OBJEKTŮ

Objekty kriminalistické identifikace podléhají změnám. Změny jsou zobrazení vzniklá v kontextu s vzniklou situací a proměnlivý je i objekt, který toto zobrazení navodil. Na tyto objekty kriminalistické identifikace mohou působit tyto vlivy chemické, povětrnostní, opotřebení, fyzikální, změny přímým zásahem pachatele apod. Ke zjištění individuální identifikace objektů musí být tento relativně stálý. Ke snazší a spolehlivější kriminalistické identifikaci vedou stálější vlastnosti objektů. Objekty podléhají neustálým změnám, z tohoto důvodu musí proces identifikace vhodně předejít proces změn vlastností objektů.

c) PRINCIP ODRAZU

Princip odrazu je způsobilost objektů projevovat své individuální vlastnosti navenek. Identifikační znaky jsou vnější nebo vnitřní vlastnosti objektů. Projevují se ve všech stopách (daktyloskopická stopa vytvořena krví).

---

⁸ MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. Kriminalistika. 2., přeprac. a dopl. vyd. 2004. Beckovy mezioborové učebnice, strana č.50 - 60

4.4.1 Metody a metodika kriminalistické identifikace osob

Nejrůznější technické metody a prostředky umožňující stále dokonalejší využívání různých materiálních zdrojů k uspokojování jednotlivých potřeb člověka. Využívají se ve všech sférách lidské činnosti. Práci policejních orgánů bez použití technických metod a prostředků si již nelze v současnosti představit, taková práce by nebyla dostatečně účinná a v mnoha případech by nebyla vůbec možná.⁹

4.4.2 METODY KRIMINALISTICKÉHO IDENTIFIKAČNÍHO ZKOUMÁNÍ

Tyto metody lze rozdělit např. podle toho, jaké objekty se navzájem porovnávají a jakou konkrétní metodu znalec nebo odborník využije pro zkoumání. Takovými metodami jsou metody:

- a) **OBECNÉ**, kterými jsou např. pozorování, měření, vážení apod.
- b) **SPECIÁLNÍ**, které si kriminalistika převzala z jiných vědních oborů a upravila je pro svoje potřeby a sem lze zařadit různé metody fotografování, matematického modelování, metody grafické apod.
- c) **SPECIFICKÉ**, které pro svoji potřebu vyvinula sama kriminalistická věda a sem lze řadit daktyloskopování, metody kriminalistické balistiky, metody kriminalistické komparace apod.

V kriminalistickém zkoumání se pak často výše uvedené metody vhodně kombinací tak, aby zkoumání přineslo co nejvíce využitelných poznatků, které lze čerpat z identifikačního podle stopy a také srovnávacího materiálu. Ze všech výše obecně uvedených metod se uplatňuje nejvíce v procesu kriminalistické identifikace metoda **KOMPARAČNÍ** (položení objektů vedle sebe, spojení zobrazení, překrytí zobrazení, geometrické proměrování, skládání částí v celek).

---

⁹ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická technika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 9788073800529. strana č. 7

METODIKA IDENTIFIKAČNÍHO ZKOUMÁNÍ

Pro proces kriminalistického identifikačního zkoumání byla vypracována základní **METODIKA**, která určuje postup kriminalistických odborníků a znalců, který by měly obecně dodržet v rámci tohoto zkoumání. Tento proces lze rozdělit do dvou částí:

- a) PŘÍPRAVA K IDENTIFIKAČNÍMU ZKOUMÁNÍ a**
- b) VLASTNÍ ZNALECKÉ IDENTIFIKAČNÍ ZKOUMÁNÍ.**

Ad. a) *PŘÍPRAVA K IDENTIFIKAČNÍMU ZKOUMÁNÍ*

Zahrnuje řadu nutných úkonů, které předcházejí vlastními identifikačnímu zkoumání a patří sem zejména:

- 1) seznámení se s otázkami, které znalci položil policejní orgán v dožádání nebo v žádosti o vypracování znaleckého zkoumání,
- 2) zajištění stop pro zkoumání, jejich předběžnou prohlídku a určení, vyhodnocení, zda se pro zkoumání vůbec hodí tzv. „*vyhodnotitelné a využitelné*“ stopy, objekty,
- 3) je třeba zajistit a pořídit komparativní materiály,
- 4) zajistit přítomnost identifikovaných osob,
- 5) dodání podpůrných materiálů (např. protokolu o ohledání místa činu) apod.

Před započítím procesu kriminalistické identifikace musí být splněny následující kriminalisticko - technické operace, jakými jsou:

- a) sestavení souboru ztotožňovaných objektů,
- b) zjištění a fixace stop nebo jiných zobrazení,
- c) opatření srovnávacího materiálu pro zkoumání,
- d) zajištění dalších informací např. k místu zajištění stopy, k procesu vyhledání a zajištění stopy apod.

Výsledkem přípravné části je eliminace zkoumání nežádoucího materiálu, tedy stop a srovnávacího materiálu. Jedná se o materiál, který se porovnává s objektem nebo

případem vůbec nesouvisí a vyřazení kriminalistických stop, které nemají dostatek markantů k identifikování předloženého objektu k porovnání.

Vyhodnocení výsledků zkoumání spočívá ve vyhodnocení identifikačních znaků podle objevených totožných a rozdílných markantů i s ohledem na jejich identifikační hodnotu. Cílem je vyhodnotit zjištěné skutečnosti a na základě výsledků komparace posoudit, zda znaky obsaženy na stopě nebo dalším zobrazení zrcadlení vlastnosti z prověřovaných objektů.

Ad. b) ***VLASTNÍ ZNALECKÉ IDENTIFIKAČNÍ ZKOUMÁNÍ***

Druhá část kriminalistického zkoumání je vlastní proces identifikační zkoumání, během kterého odborník nebo znalec přijme závěr o:

- a) ***DOVRŠENÉ*** (došlo k jednoznačnému ztotožnění stopy s porovnávaným objektem) nebo
- b) ***NEDOVRŠENÉ*** identifikace (kdy se komparací a dalším možným zkoumáním nepodařilo zcela ztotožnit stopu s předkládaným objektem).

Tuto část procesu kriminalistické identifikace rozdělujeme na stadia:

1. **izolovaného zkoumání,**
2. **ztotožňující zkoumání a**
3. **vyhodnocení výsledků zkoumání.**

Ad. 1) Izolované zkoumání, při kterém specialisté nebo znalci daného oboru zkoumání zjišťují, hodnotí, dokumentují a porovnávají souhrn identifikačních znaků zkoumaných objektů, přesněji hodnotí identifikační pole stopy a předloženého objektu. Tato část vlastní procesu kriminalistické identifikace se označuje jako ***izolované zkoumání*** z důvodu skutečně samostatného a odděleného hodnocení stop a jiných zobrazení a samostatného zkoumání individuálních objektů nebo srovnávacích materiálů.

Ad. 2) Ztotožňující zkoumání objektů probíhá tak, že odborníci nebo znalci daného oboru zkoumání porovnávají jednotlivé markanty komparovaných objektů, hodnotí, zda jsou totožné nebo různé. Základem tohoto zkoumání tvoří hloubková analýza a syntéza informačního pole porovnávaných objektů. K tomuto používáme metodu vzájemné komparace. Ta spočívá v tom, že se dva obdobně orientované objekty, o kterých se předpokládá, že spolu úzce souvisí, se rozmístí do jednoho zorného pole odborníka nebo znalce, a tento porovnává, zda se objekty shodují nebo odlišují, a to na základě identifikačních znaků, které již v případné části odhalil. To lze samozřejmě pouze u objektů, které vykazují tak velké identifikační znaky, že je lze snadno lidským okem vyhledat a srovnávat a výslednou identifikaci fotograficky nebo jinak vhodně zadokumentovat.

Avšak u objektů menších, kde identifikační pole není často ani okem rozlišitelné, je třeba využít vhodných komparačních zařízení. Takovým je nejčastěji komparační mikroskop. Tento technický prostředek umožňuje spojit metodu komparace s metodou zobrazení ve vhodném měřítku, a zároveň umožňuje, že jedno zobrazení tvoří přirozené pokračování druhého. Metodu překrytí zobrazení, která vyhlídí tak, že stejně orientované obrazy dvou subjektů se promítnou přes sebe do jednoho pohledu.

4.5 Závěry znaleckého zkoumání

Při vyhodnocování závěrů o určení skupinové příslušnosti se používají metody formální logiky. Závěr musí být jednoznačný, stručný a srozumitelný. V případech, kdy se z jakékoli příčiny nepodaří dospět ke kategorické odpovědi, formuluje tzv. „závěry pravděpodobné“.

Jistota a objektivita závěrů kriminalistického identifikačního zkoumání je závislá na řadě faktorů, nejdůležitější z nich je úplnost vstupních podmínek pro analýzu a existenci matematického modelu sledovaného děje a stupeň jeho shody se skutečným průběhem, jednoznačnost právního předpisu, který je podkladem pro znalecký rozbor.¹⁰

Ve znaleckých zkoumáních je **znalecký závěr vysloven na základě subjektivního názoru znalce**, který je založen na vědeckých poznacích. Závěr znalce se opírá o zkušenosti a vědomosti znalosti znalce. Znalec musí mít vzdělání v oboru, dále musí mít dlouholeté zkušenosti v daném oboru. Jakékoliv poznání, zvláště vědecké, nelze vždy vyjádřit jednoduchou alternativu podle schématu „ano nebo ne“, nýbrž často připouští různá částečná řešení, což platí i pro znaleckou činnost. Nelze nutit znalce k tomu, aby činil pouze kategoricky potvrzující nebo negující závěr, jestliže nachází částečné řešení otázky, které dává také určitou důkazní informaci.

Hodnocení znaleckého posudku se realizuje podle kritérií, jež mají trojí povahu, jednak je to právní korektnost důkazu, pak důkazní význam (relevance) znaleckého posudku a za třetí je to hodnocení věrohodnosti znaleckého posudku. Při posuzování věrohodnosti je nutné přihlížet k následujícím kritériím – za první je to způsobilost osoby znalce (znaleckého ústavu) poskytovat věrohodné znalecké posudky, za druhé úplnost a bezvadnost podkladových materiálů a za třetí odbornou odůvodněnost znaleckého posudku.¹¹

---

¹⁰ BRADÁČ, Albert, Miroslav KLEDUS a Pavel KREJČÍŘ. *Soudní znalectví*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2010. strana č. 15

¹¹ MUSIL, Jan. *Hodnocení znaleckého posudku*. Ústavní soud České republiky, Ministerstvo vnitra České republiky [online]. [cit. 2019-03-10]. 2010. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/hodnoceni-znaleckeho-posudku.aspx>

Závěry znaleckého zkoumání lze rozdělit na dvě skupiny. Jednak na:

a) obory, kde výsledek je možné opřít o exaktně a konkrétně vyjádřené hodnoty, např. závěr v daktyloskopické identifikaci určený dostatečným počtem markantů (10 a více) je závěr o jednoznačné identifikaci osoby a

b) na obory, které jsou založeny na přírodovědném a technickém zkoumání (trasologie, grafologie), ale výsledek identifikačního zkoumání závisí na vnitřním přesvědčení znalce. Při tomto hodnocení nejde o formu matematického vyjádření pravděpodobnosti ani vyjádření procenty ale užívá se verbální vyjádření stupně dokazatelnosti nálezu k zpracovatelnosti sporného materiálu a kvalitě srovnávacích materiálů. Stanovení pravděpodobnostních závěrů znalce je potřeba postupovat vždy velmi obezřetně.

4.5.1 Vymahatelnost identifikačních úkonů v právních normách ČR

Stanoviska Ústavního soudu České republiky vydalo pod sp. zn. PL. ÚS 30/10 ze dne 30. 11. 2010 stanovisko, které se zabývá vymahatelností identifikačních úkonů. Ve výroku tímto stanoviskem Ústavní soud říká, že na úkony dle ust. § 114 zákona číslo 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, spočívající v odebrání pachové stopy, vzorků vlasů a bukalních stěrů, jejichž cílem je získání objektivně existujících důkazů pro forenzní vyšetření a které nevyžadují aktivní jednání podezřelých či obviněných, ale toliko strpění jejich provedení, nelze pohlížet jako na úkony, jimiž by byl obviněný či podezřelý donucován k ústavně nepřijatelnému sebeobviňování. K zajištění součinnosti podezřelého či obviněného při opatřování těchto důkazů je tudíž možno užít zákonných donucovacích prostředků.¹²

---

¹² Stanovisko Ústavního soudu sp. zn. PL. ÚS 30/10 ze dne 30. listopadu 2010

4.6 Obory identifikačního zkoumání

V této části práce budou uvedeny možnosti současné kriminalistické identifikace osob, které umožňují provést dovršenou kriminalistickou identifikaci a ztotožnit osobu podle zanechaných, vyhledaných, zajištěných a zkoumaných kriminalistických stop. Mezi taková identifikační zkoumání řadíme zkoumání v oborech, jakými jsou zejména kriminalistická:

- a) Portrétní identifikace: slouží k zjišťování totožnosti osob podle vnějších znaků, které jsou relativně stále. (Statické a dynamické)
- b) Daktyloskopie: identifikace osob na základě papilárních obrazců.
- c) Písmoznalectví: znalecký obor zabývající se zkoumáním a porovnáváním písemných projevů za účel potvrzení či vyvrácení identity pisatele.
- d) Jazyková expertíza: je znalecké zkoumání jazykové analýzy a interpretace textu.
- e) Genetika: je zkoumání na analyzující DNA
- f) Biologie: je vědní obor zabývající se organismy a vším co s nimi souvisí.
- g) Trasologie: je kriminalistický obor, který se zabývá zkoumáním stop (např. obuvi, nohou, pneumatik apod.)
- h) Audio – záznam zkoumání na základě audio projevu
- i) Fotografie a videozáznam: zkoumání fotografií a videozáznamu.
- j) Antropologie: studuje lidské tělo, od anatomie se liší hlavně zájmem o vznik a vývoj člověka

4.7 Policejní informační systémy k identifikaci osob

Současné právní předpisy (zákon o Policii ČR a trestní řád) umožňují Policii ČR shromažďovat identifikační údaje osob a pro provozování databází s osobními údaji má i některé výjimky dané zákonem na ochranu osobních údajů č. 100/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů. Policie České republiky na základě těchto oprávnění vlastní licence na mnoho informačních systémů. Každý z těchto systému má své uplatnění v různých odvětvích Policie. Pro tuto podkapitolu jsem vybral jen ty, které se věnují identifikaci osob, kterými jsou:

- a) **AFIS – Automatic Finger print Identification System**
- b) **FODAGEN – Fotografie, daktyloskopie a genetika**
- c) **TRASIS**
- d) **CODIS - Combined DNA Index Systém**
- e) **TELEFOTO**
- f) **Další kriminalistické systémy k identifikaci osob.**

Ad. a) AFIS – Automatic Finger print Identification System

Na přelomu 80. a 90. let si stále stoupající kriminalita vyžádala řešení za pomoci počítačových systémů. V roce 1986 byl započat vývoj vlastního systému EDOS (Evidence daktyloskopických otisků a stop), jehož zkušební provoz byl ukončen v roce 1990. Od října 1994 je využíván daktyloskopický identifikační systém AFIS 2000 od americké firmy Printrak. O jeho zavedení a rozvoj daktyloskopie se u nás za posledních deset let zasloužil zejména Josef Holubec, Vladislav Nožička a Zdeněk Rudáš.

Centrální agendu IS AFIS 2000 vede Kriminalistický ústav Policie ČR Praha. Jedná se o neveřejnou databázi, jejíž název je do češtiny překládán jako Automatizovaný daktyloskopický identifikační systém. Slouží všem složkám policie ke zjištění, zda osoba byla či nebyla daktyloskopována a pod jakým číslem je uložen elektronický obraz jejich papilárních linií otisků prstů. Informační systém C-AFIS obsahuje identifikační údaje osob, údaje o čísle záznamu otisku prstů v IS AFIS 2000,

údaje o DEKA vzorci, kód útvaru policie, kde byl záznam pořízen, kód pořízené fotografie a důvod vedení osoby v IS AFIS 2000. Systém AFIS 2000 obsahuje informace, které mohou dosáhnout hodnoty nepřímého důkazu a jeho informace jsou tak přímo využitelné v trestním řízení.

Ad. b) FODAGEN – Fotografie, daktyloskopie a genetika

Informační systém FODAGEN je celostátní informační systém obsahující záznamy o identifikačních úkonech prováděných na osobách, s nimiž bylo zahájeno trestní řízení. Název systému FODAGEN vznikl kombinací počátečních písmen slov fotografie, daktyloskopie a genetika. Autorem tohoto názvu je Jan Hlaváček. Poprvé byl tento informační systém spuštěn v roce 2005. Jedná se o komplexní soubor daktyloskopických otisků, kriminalistických fotografií a vzorků odebraného biologického materiálu k zajištění profilu DNA. Skládá se z evidence osob a evidence identifikačních úkonů u těchto osob.

Ad. c) TRASIS

Identifikační systém TRASIS zahrnuje evidenci vzorů stop obuvi a podešví, evidenci trasologických stop z místa činu. Někdy se můžeme setkat i s částí sbírky stop in natura. Každému vzorku zkoumání je přiřazeno katalogové číslo s popisem typu obuvi. Tato skupinová identifikace je využívána při expertize stop z místa činu. Systém nezpracovává osobní údaje.

Ad. d) CODIS - Combined DNA Index Systém

Od poloviny roku 2002 byla u Policie ČR uvedena do provozu Národní databáze DNA, která je určena pro odhalování a předcházení trestné činnosti. Část Národní databáze DNA, kde se uchovávají genetické profily ve formě alfanumerického kódu se nazývá CODIS (Combinet DNA Index Systém). Tento software byl vyvinut v USA a je poskytován FBI státním institucím po celém světě, čímž je zaručen standardní provoz a jednotná správa dat. V současné době je používán zhruba ve 40 státech.

U Policie ČR jsou do databáze vkládány pouze DNA profily osob obviněných a odsouzených, dále DNA profily dosud neztotožněných stop zajištěných na místě neobjasněných činů a neznámých mrtvol. Genetický profil je tvořen pouze unikátní řadou čísel a písmen, ze kterých kromě pohlaví nelze vyčíst žádné jiné údaje, jako jsou např. v médiích zmiňované: predispozice k dědičným chorobám, zdravotní stav, fyzické znaky (barva očí, vlasů, apod.). Na zjištění těchto údajů nemá policie potřebné vybavení ani technologie postupů a pro potřeby identifikace osob v kriminalistice jsou irelevantní.

Databáze obsahuje v současné době 40 000 genetických profilů (dvě třetiny jsou profily osob obviněných a odsouzených, jedna třetina neztotožněných stop), čímž pomáhá v objasňování závažné trestné činnosti, ale velkou měrou se podílí také na objasňování bagatelní, ale velmi časté a nepříjemné kriminality (např. vloupání do bytů, aut, apod.), u které je vysoký stupeň recidivy. Tím se daří ztotožňovat např. pachatele sériových trestných činů, které spáchal na celém území ČR.

Ad e) TELEFOTO

Centrální informační systém Telefoto byl vytvořen na odboru systémového řízení a informatiky Policejního prezidia ČR. Systém Telefoto slouží jako prostředek rychlého zveřejnění obrazové informace umožňující policistů na celém teritoriu ČR mít přehled o podobě aktuálně hledaných osob, při identifikaci neznámých mrtvol, při pátrání po věcech vysoké hodnoty či jiných materiálních věcech vysoké hodnoty.

Ad.f) Další kriminalistické systémy k identifikaci osob

Další informační systémy byly vytvořeny v rámci biologie, speciální biologie, genetiky a antropologie. Jedná se o systémy: HEMOS (sbírka vzorků krve), IDENTOS (evidence kosterních nálezů), TRCHOS I (databáze lidských trichologických materiálů).

5. Vybraná kriminalistická metoda identifikace osoby

V této části práce bude blíže představeno kriminalistické identifikační zkoumání v oboru kriminalistická daktyloskopie. Podstatou tohoto zkoumání je, vědecky ověřená skutečnost, že žádný člověk na světě nemá shodné otisky papilárních linií, které se nacházejí na prstech, dlaních a ploskách lidských nohou.

5.1 KRIMINALISTICKÁ DAKTYLOSKOPIE

Je druhý nejstarší vědní obor využívaný v kriminalistické praxi pro potřeby identifikace osob. Název daktyloskopie je odvozen z řeckých slov daktylos (prst) a skopein (vidět). Pro tuto práci budou použity dvě z definic určující, co je kriminalistická daktyloskopie a co jejím zájmem. Těmi jsou:

- a) *„Daktyloskopie jest nauka o otiscích obrazců papilárních linií na konečcích prstů. Pod tímto pojmem v běžné kriminalistické terminologii rozumí se také obrazce papilárních linií na dlaních a chodidlech, avšak v odborném pojednání nutno rozeznávat cheiroskopii jako zvláštní nauku o obrazcích papilárních linií na dlaních a podoskopii jako nauku o obrazcích papilárních linií na chodidlech lidských nohou.“¹³*
- b) *„Daktyloskopie je obor kriminalistické techniky, který zkoumá obrazce papilárních linií na vnitřní straně posledních článků prstů rukou, a na dalších člancích prstů rukou, na dlaních a prstech nohou a chodidlech z hlediska zákonitostí jejich vzniku, vyhledávání, zajišťování a zkoumání s cílem identifikovat osobu, která otisky vytvořila“.¹⁴*

---

¹³ NOSEK, Daktyloskopie, Cheiroskopie, Podoskopie, 1947. strana č. 20

¹⁴ STRAUS, Jirí a Viktor PORADA. Kriminalistická daktyloskopie. 2005.strana č.49

Obsah daktyloskopie vyjádřit dvěma způsoby, a to v užší a širší smyslu, které uvádějí:

- a) v užším smyslu daktyloskopii lze vnímat jako metodu určenou k individuální identifikaci osob podle rozdílů v kresbách papilárních linií,
- b) v širším pojetí daktyloskopii lze vnímat jako předem stanovený postup snímání daktyloskopických otisků, zviditelňování, vyhledávání, zajišťování daktyloskopických stop, jejich hodnocení.

Z výše uvedeného rozdělení lze konstatovat, že předmět daktyloskopie se zaměřuje na studium vzniku a zániku daktyloskopických stop, na techniky jejich vyhledávání, zviditelňování a zajišťování, na techniky snímání daktyloskopických otisků, na metodiky daktyloskopické identifikace, systémy třídění daktyloskopických stop do sbírek za účelem jejich vytěžování a na využívání, taktické a technické hodnoty daktyloskopických stop.

Již staré lidské kultury znaly omezené možnosti identifikace osob založených na poznacích o rozdílnosti otisků prstů lidí. Staří Řekové používali otisk prstu jako identifikačních znak jejich výrobků (výrobní značka). Čínská šlechta opatřovala na důkaz pravosti listin pečeť, do které otiskli svůj prst a tímto zde zanechali otisk papilárních linií pro kontrolu pravosti.

Pro kriminalistickou daktyloskopii je význačný objev světoznámého přírodovědce Jana Evangelisty Purkyně. Tento učenec a fyziolog studoval z přírodovědeckého, přesněji genetického hlediska, možnost přenosu stejných vzorů z rodičů na děti a také studoval rozložení lidské kůže, její funkci a tvarové charakteristiky papilárních linií. V roce 1823 napsal práci mající zásadní význam pro dějiny daktyloskopie – „*Rozprava o fyziologickém zkoumání orgánů zrakové a kožní soustavy*“, kde jako první určil a popsal základní vzory papilárních linií na člancích prstů a navrhl jejich klasifikaci do devíti základních vzorů. Mimochodem, tento systém je platný dodnes.

Vzhledem k tomu, že Purkyně při zkoumání papilárních linií pojednával pouze o obrazcích nikoli jako otiscích obrazců, považujeme zakladatele kriminalistické klasifikace obrazců papilárních linií anglického přírodovědce Francise Galtona (1822-1911). Galton se tomuto vědnímu oboru zpočátku věnoval pouze jako antropolog bez ohledu na další využití. Následně se na celou svou práci zaměřil z jiného úhlu a

věnoval se tomuto tématu pouze pro kriminální účely a vydal celou řadu odborných spisů týkající se identifikace osob podle obrazců papilárních linií. Vymezil základy k identifikační hodnotě daktyloskopie tím, že určil tři dodnes platné fyziologické zákony, dodnes platné a kterými jsou:

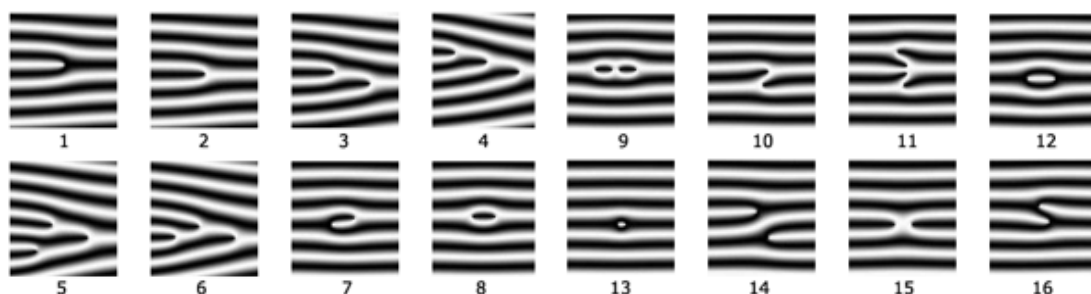
a) ***Zákonitost individuálnosti***, která hovoří o tom, že ***na světě neexistují dvě osoby, které by měli do všech podrobností shodné obrazce papilárních linií. Individuálnost papilárních linií potvrzuje i praxe.***

Od zavedení daktyloskopické identifikace roku 1892 nebyla nalezena shoda v papilárních liniích otisků prstů dvou různých lidí. Tato zákonitost byla následně podložena matematicko-statistickými výpočty, které prokázaly, že při počtu pouhých 20 znaků na jednom článku prstu se naskýtá asi 64 miliard různých variant obrazců.

b) ***Zákonitost neměnnosti***, která hovoří o tom, že ***papilární linie zůstávají po celý život relativně neměnné.*** Již v embryonálním životě, tedy od počátku 4. měsíce plodu, se začínají tvořit základy papilárních linií, které zůstávají nezměněny po celý život. Mění se pouze jejich velikost vzhledem k růstu jedince a hloubka pokožky, která odumírá a zároveň neustále dorůstá. Vzory papilárních linií mohou násilně pozměny tím, že se na nich vytvoří jizva, což je další důležitý identifikační znak.

c) ***Zákonitost neodstranitelnosti*** pojednává o tom, že ***papilární linie jsou neodstranitelné, a to v případě pokud není odstraněna základní zárodečná vrstva pokožky.*** To znamená, že neodstranitelnost je vázána na zárodečnou vrstvu pokožky. Pokud dojde jen k odstranění části pokožky, tak linie znovu dorostou do původních tvarů a velikostí. Pokud je tato vrstva odstraněna, papiláry se neobnoví a vzniká pro konkrétního jedince specifická jizva. V historii kriminalistické vědy již bylo zaznamenáno několik případů, kdy se pachatel snažil o odstranění otisků prstů odřezáním, obroušením, leptáním nebo spálením pokožky. Tento efekt odstranění papilárních linií byl úspěšný pouze do doby zhojení. Po zhojení pokožky se papilární linie dostali do původního stavu.

Kriminalistická identifikace osob je založena na identifikaci podle otisků prstů, dlaní nebo plosek nohou. Pro lepší pochopení této problematiky, níže budou uvedeny typické identifikační znaky resp. vzory, podle kterých se osoby identifikují.

Obrázek číslo 1 Vzory papilárních linií (Skoumal, 2007)

1) začínající/končící	8) jednoduchý vír	15) kříž
2) jednoduchá vidlice	9) dvojitý vír	16)bočníkontakt (přerušení)
3) dvojitá vidlice	10) most	
4) trojitá vidlice typu 1	11) dvojitý most	
5) trojitá vidlice typu 2	12) interval	
6) trojitá vidlice typu 3	13) bod	
7) hák	14) přerušená linie	

Podstatou kriminalistické identifikace podle otisků prstů, tedy ztotožnění konkrétní osoby ze zajištěné daktyloskopické stopy, která byla předložena ke zkoumání je založena na vzoru papilárních linií a také na počtu výše uvedených identifikačních znaků. V ČR orgány činné v trestním řízení současně i soudy jako prokázání individuální identifikace osoby považují vyhledání a prokázání 10 a více identifikačních znaků. Tedy pokud ve stopě bude odraženo 10 a více takových markantů a tyto se podaří ztotožnit s konkrétním otiskem dané osoby, je proces identifikace označen jako za dovršenou identifikaci.

5.2 Dělení daktyloskopických stop a jejich vyhledávání, zajišťování a dokumentace

Daktyloskopická stopa vznikne tak, že na vhodný nosič přeneše látka, která se nachází na povrchu papilárních linií, při čemž takovou látkou bývá zejména potní substance nebo jakákoliv jiná látka, která ulpí na konečcích prstů.

V takovém případě hovoříme o stopě **navrstvené** (krev, pot, prach, barva). Další skupinu daktyloskopických stop tvoří stopy **odvrstvené**, vznikající, když je nepatrná vrstva hmoty nosiče „odnesena“ z podkladové plochy kontaktem prstu nebo dlaně, které jsou pokryty vrstvou potu, a tento odnášený materiál ulpí v mezerách mezi papilárními liniemi. V místech odpovídajícím mezi papilárním prostorám zůstane původní povrch neporušen. Na místě se nachází jakýsi negativ daktyloskopické stopy. Další variantou jsou **plastické** daktyloskopické stopy, které vznikají v poddajné hmotě, když objekt, který stopu přijímá je schopen plastické deformace (vosk, plastelína, čokoláda). Za vhodných podmínek zůstane konstantní, zobrazení struktury papilárních linií je zrcadlově převrácené.

Latentní daktyloskopické stopy jsou tvořeny potem. Pot má určitou strukturu a poměr látek v sobě obsažených: kyselina mléčná, chlorid sodný, močovina a aminokyseliny, všechny tyto látky jsou koncentrovány ve vodě. Pot je tvořen až z 99 % vodou. Každodenní kontakt s mnoha předměty různého charakteru může přenášet na prsty další chemické látky (mastnota, kosmetické přípravky). Tyto látky mohou mít vliv na výsledné složení potní substance, a tím i případně komplikovat zviditelňování daktyloskopické stopy. Ke zviditelňování daktyloskopických stop se využívá několik stovek daktyloskopických prášků, ale i jiné fyzikální a chemické prostředky. Nejčastěji používaným práškem je argentorát (stříbrné barvy - jemně namletý hliník).

Způsoby zajišťování daktyloskopických stop

Následně po vyhledání, zviditelnění stop je třeba tyto vyhledané daktyloskopické stopy vhodným způsobem zajistit. Správné zajištění daktyloskopických stop je rozhodující pro další hodnocení a komparaci stop v procesu kriminalistické identifikace.

Kriminalistické daktyloskopické stopy lze zajistit následujícími způsoby:

- a) IN NATURA
- b) FOTOGRAFICKY
- c) NA DAKTYLOSKOPICKÉ FÓLIE
- d) ODLÉVÁNÍM

In Natura se zajišťují daktyloskopické stopy, které lze odeslat ke zkoumání společně s jejich nosičem. Jedná se o zbraně či nástroje užívané při kriminalistické události – peněženka, skleněná výplň okna. U stop zajištěných in natura hrozí zničení stop během přepravy či manipulace z tohoto důvodu se vždy daná stopa zajistí i fotograficky.

Na daktyloskopickou fólii se zajišťují daktyloskopické stopy, které již byly zviditelněny pomocí daktyloskopického prášku; jen zřídka se takto zajišťují stopy tvořené prachem nebo prašné. Druhy fólií:

- a) bílá,
- b) průhledná = transparentní
- c) černá

Pro zajišťování DKT stopy je třeba volit fólii, která je kontrastní co nejvíce k barvě zviditelňujícího prostředku. To je důležité pro následný proces kriminalistické identifikace, kdy se zajištěné stopy jednak vyhodnocení a jednak pro komparaci, kdy se porovnávají markanty stopy a objektu. Právě kontrast mezi zviditelňujícím prostředkem a fólií umožňuje a usnadňuje jejich zkoumání.

Fotograficky se zajišťují stopy, které byly zviditelněny prostřednictvím daktyloskopických prášků, laserem, kyanoakrylátovými parami nebo jiným chemickým procesem. Stane-li se stopa latentní daktyloskopická stopa viditelnou, je vhodné takto zviditelněnou stopu fixovat fotograficky.

Fotograficky nelze zachytit daktyloskopické stopy na zakřivených plochách, a to z důvodu nedostatečné hloubky ostrosti u fotoaparátů. Následně by fotografie neměla nezbytnou kvalitu. Výhoda je v upravování podmínek fotografování, různé úpravy barevného spektra nasvícení a UV záření. Fotograficky se také zachytí stopy, které jsou na daktyloskopické fólii. Fotodokumentaci na místě činu zpracovává technik, souhlasně označí stopy a věci ve fotodokumentaci a protokolu. Je to jedním z nejdůležitějších a nejrozšířenějších zdrojů trvalých a objektivních informací. Fotografické zajišťované stopy jsou velmi často fotografovány s přiloženým měřítkem. Stopy lze fotografovat i při různých hodnotách zvětšení, kdy tento způsob je využíván hlavně při expertizním zkoumání.

Odléváním se používá hlavně pro potřeby získávání substitutů materiálních kriminalistických stop, které mají výrazný objemový charakter nebo jsou vytvořeny na značně zbořených plochách a jejich jiný způsob zajišťování nepřichází v úvahu. Dříve se pro odlévání používala sádra, dnes jsou již různé druhy polymerujících silikonových kaučuků (např. LUKOPREN, MIKROSIL).

Postup při zajišťování materiální stopy odléváním souvisí s jeho charakterem či charakterem nosiče, ve kterém je stopa vytvořena. Zejména v minulosti, když byla stopa odlévána za použití sádry, musela se odlévat ve vrstvách a s pomocí prokládání zpevňujících prvků (drátků, síťky, dřivek), při použití odléváním silikonových kaučuků, které jsou pružné tyto zpevňující prvky nejsou potřeba. Odlévání materiální stopy opakovaně není možné.

Závěrem je třeba zmínit fakt, že zajištěné a vyhodnocené daktyloskopické stopy, jsou vedeny daktyloskopických sbírkách: V ústřední daktyloskopické sbírce v Kriminalistickém ústavu Praha (dále jen KÚ Praha) a krajské daktyloskopické sbírky u odborů kriminalistické techniky a expertiz, tzv. OKTE. Tyto evidence zahrnují následující sbírky otisky prstů, dlaní neznámých osob, cizinců, neztotožněných mrtvol, sbírku otisků objasněných a neobjasněných případů TČ, sbírku otisků neznám z objasněných případů.

Tyto sbírky jsou také využívány ke zjišťování, prověřování totožnosti osob a mrtvol neznámé totožnosti, vyhledávání shodných daktyloskopických otisků prstů se stopami z místa činu, srovnání otisků prstů osob obviněných s daktyloskopickými stopami z neobjasněných trestných činů.

Ke srovnávání dat v daktyloskopických sbírkách se využívá počítačový systém AFIS, jenž propojuje sbírky, zajišťuje rychlejší a efektivnější provádění daktyloskopické identifikace experty. Systém AFIS je upraven interními akty řízení, kterými se upravuje provozování informačních systémů AFIS 2000, C-AFIS a podmínky provozování daktyloskopických sbírek.

Krajské daktyloskopické sbírky evidují otisky osob, jenž byly zajištěny v rámci kraje. Tyto jsou následně postoupeny do Ústřední daktyloskopické sbírky (C-AFIS), která eviduje veškeré daktyloskopické otisky osob, jež byly daktyloskopovány na území ČR a daktyloskopické karty zaslány v rámci mezinárodní policejní spolupráci. V obou daktyloskopických sbírkách jsou evidovány otisky prstů, dlaní a jiné údaje osob, účastníků řízení o udělení azylu, cizinců, azylantů a dalších osob podle zvláštních předpisů.

U daktyloskopovaných osob, jejichž otisky mají být zaslány do Ústřední daktyloskopické sbírky, jsou daktyloskopické karty pořizovány ve dvou vyhotoveních. Jedna karta je určena pro Krajskou daktyloskopickou sbírku na OKTE, druhá karta je určena pro KÚP k založení do ústřední daktyloskopické sbírky a zpracování v počítačovém systému AFIS.

Tyto daktyloskopické stopy jsou následně vyhodnoceny, při čemž se zjišťuje, jestli jsou vhodné ke zkoumání, zda mají dostatek identifikačních znaků (10 a více) jestli se tyto daktyloskopické stopy neshodují s KODO (kontrolní otisky domácích osob) pokud je shodná s dále se nezkoumá a vyloučí se, následně se porovnává se sbírkami a dojde k vyhodnocení.

6. Kauzaistika

V rámci této práce byl pro bližší prezentaci kriminalistické identifikace, vybrán konkrétní případ, kdy u pachatele trestného činu, na základě využití daktyloskopických stop zajištěným na místě činu, došlo k dovršení identifikace. Shoda jmen či dalších identifikačních údajů je čistě náhodná. Pro tento účel byly identifikační údaje konkrétních osob zcela pozměněny tak aby nebylo možné je identifikovat.

6.1. Popis oznámení – prvotní zjištění

Dne 2.5.2017 se dostavila na MOP Spořilov oznamovatelka pí. D. G., která oznámila tyto skutečnosti: *„Jsem uživatelkou bytu č. 2 v domě č. 1333/1 v ulici Ohradní na Praze 4. Dne 2. května v 09.10 hod. byt opustila a řádně jej uzamkla a zabezpečila proti vniknutí. Když jsem se téhož dne 2. května 2017 v 14.50 hod do uvedeného bytu vrátila, zjistila, že neznámý pachatel po rozbití dvojité skleněné výplně uzavřených a uzamčených balkonových dveří do bytu vnikl, byt prohledal a odcizil zde tyto věci: 2 mobilní telefony zn. Nokia v hodnotě cca 2.000,- Kč, koupené asi před čtyřmi lety, dále dva mobilní telefony nezj. zn. v hodnotě cca 3.000,- Kč koupené asi před třemi a půl lety, doklady k mému bankovnímu účtu u Komerční banky, již zablokovala. Dále byly odcizeny dvě kartičky se seznamy celkem asi 30 lidí, za které se modlím“.* D. G. uvedla, že škoda na poškození okna činí 1.700,- Kč. Celková škoda, která po vloupání do bytu vznikla, činí cca 6.700,- Kč.

Po řádném zadokumentování daného oznámení a zahájení úkonů trestního řízení pro přečin krádež podle § 205 odst. 1 písm. b) zákona č. 40/2009 Sb. trestní zákoník a porušování domovní svobody podle §178 odst. 1, 2 zákona č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, policejní orgán společně s poškozenou vyrazili na místo činu. Před výjezdem na místo činu přes operačního důstojníka vyrozuměli o dané události službu kriminální policie.

6.2 Ohledání místa činu

Při příjezdu na místo činu technik MOP společně s technikem SKPV por. J.B. provedli ohledání místa činu, při kterém zjistili 4 stopy (3 stopy biologické a 1 stopu daktyloskopická), byla provedena fotodokumentace, vypracován protokol ohledání místa činu. Ve kterém byly uvedeny následující skutečnosti.

Předmětem ohledání místa činu byl byt č. 2 kategorie 3+1 v prvním patře domu na adrese Ohradní 1333/1, Praha 4, Michle. Vstup do bytu tvoří jednokřídlé, dřevěné dveře. Dveře byly opatřeny z vnější strany koulí, zámkem s vložkou FAB a nad ním dalším přidavným zámkem. V době ohledání byly dveře otevřené. Dveře, zámek a vložka zámku byly nepoškozeny. Za vstupními dveřmi do bytu se nacházela chodba. Na zemi za dveřmi bylo několik párů obuvi. Na levé straně za dveřmi byly skříně. Na pravé straně chodby byly dva pokoje.

Po vstupu do prvního pokoje se na protější straně od vstupu nacházelo okno, toto bylo v době ohledání zavřené, nepoškozené. Před oknem pokoje se nacházel dřevěný stolek a na něm televize a rádio. Na levé straně pokoje se nacházela pohovka a na ní položené oblečení. Na pravé straně po vstupu do pokoje byla v rohu šatní skříň a křeslo. Podlaha byla pokryta kobercem.

Druhý pokoj na pravé straně chodby byl ložnice. Naproti vstupu do ložnice se nacházelo okno, toto bylo otevřené. Po vstupu se na pravé i levé straně ložnice nacházela šatní skříň. Tato byla zavřená. Na pravé stěně od vstupu byla postel, noční stolek se zrcadlem a policí. Šuplíky v nočních stolcích byly povytažené. Podlahu místnosti tvoří koberec.

V chodbě naproti vstupním dveřím byly dveře na toaletu a do koupelny. Na levé straně chodby se nacházel vstup do obývacího pokoje. V tomto pokoji se po levé straně podél stěny nacházelo křeslo, sedačka a druhé křeslo. Uprostřed místnosti byl stůl. Na zemi byly rozházeny různé písemnosti. Na pravé straně po vstupu se podél stěny nacházela skříň, ve které byly knihy, sklo, oblečení. Šuplíky a dvířka skříně byly otevřené. Na pravé straně z obývacího pokoje byl vstup do kuchyně. Na protější straně od vstupu do obývacího pokoje byly balkonové dveře a okno.

Balkonové dveře byly prosklené dvojitým sklem. Obě skla byla rozbitá. V pravém spodním rohu skel byl otvor o průměru 17 cm. Z tohoto otvoru bylo sklo popraskané do všech směrů. Rozměr poškozené skleněné výplně balkonových dveří je 60 cm x 150 cm. U rozbitého otvoru ve skle bylo několik střepů, zde byla zajištěna

stopa č. 1 Biologická, stěr DNA, dále byla na místě zajištěna stopa č. 2 Biologická, stěr DNA - červená zaschlá skvrna, místo zajištění: dřevěný rám balkonových dveří pod klikou z vnitřní strany. Dále byla zajištěna stopa č. 3 Biologická, kámen zajištěn in natura, místo zajištění: podlaha obývacího pokoje před balkonovými dveřmi vedle křesla. Stopa č. 4 Daktyloskopická, DKT otisk, byla zajištěna na dřevěném rámu balkonových dveří z vnější strany.

Za balkonovými dveřmi byl balkon se zábradlím, který se nacházel ve výšce 1 metr nad ulicí. Podlaha balkónu byla pokryta kobercem

Druhé dveře na levé straně chodby vedou do kuchyně. V kuchyni se nachází sporák, kuchyňská linka s dřezem, nádobím. Naproti lince je skříň, na které je mikrovlnná trouba, meloun, spotřebiče a vedle je lednice.

Za kuchyní na stěně pak se nachází kredenc, ve které je sklo, léky, šuplíky a skříňky jsou zde otevřené. Před kredencí je stůl. Na konci kuchyně je okno, zavřené nepoškozené. Z této části je vstup do obývacího pokoje. Podlaha je pokryta z části linoleem a z části kobercem. Na místě byla provedena fotodokumentace a byl zhotoven náčrtek.

6.3 Šetření k danému skutku a procesní úkony

Policejní orgán dne 15.5.2017 zaslal žádost na Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy Odbor kriminalistické techniky a expertiz žádost dle ust. § 105 odstavec 1 zákona č. 141/1961 Sb. trestní řád o odborné vyjádření z oboru kriminalistiky, odvětví daktyloskopie společně s folií se zajištěnou daktyloskopickou stopou a kontrolními otisky domácích osob (KODO).

K dané věci bylo policejním orgánem MOP Spořilov prováděno průběžné šetření ve smyslu ustanovení § 158 zákona č. 141/1961 Sb. trestní řád. Šetření bylo zaměřeno na zjištění skutečností a poznatků, které by směřovaly ke ztotožnění osoby pachatele, v blízkosti místa činu, v přílehlých restauračních zařízeních, bazarech a zastavárnách v rámci územního obvodu, s tím zda zde někdo nenabízel odcizené zboží s cílem zjistit poznatky k danému případu nebo jiné trestné činnosti.

K věci bylo šetřeno mezi zájmovými osoby páchající obdobnou trestnou činností za účelem prokázání možného pokračování v jiné trestné činnosti, popřípadě ke zjištění poznatků směřujících k jiným osobám páchající trestnou činností.

Šetření bylo dále zaměřeno za účelem zjištění a vytěžení případných svědků shora uvedeného trestného činu, které bylo provedeno za součinnosti ostatních složek policie především služby kriminální policie a vyšetřování.

Policejní orgán za součinnosti poškozené D.G. zjistil IMEI (International Mobile Equipment Identity) odcizeného telefonu, při čemž bylo zjištěno, že v době po vloupání bylo do tohoto telefonu vloženo další telefonní číslo, které nepatřilo poškozené.

Z tohoto důvodu byla sepsána žádost na Obvodní státní zastupitelství pro Prahu 4 na vydání návrhu k Obvodnímu soudu pro Prahu 10 na vydání příkazu ke zjištění údajů o telekomunikačním provozu z odcizeného mobilního telefonu a dále z vloženého účastnického čísla (SIMkarty - subscriber identity module). Na základě této žádosti byl vydán Obvodním státním zastupitelstvím pro Prahu 4 návrh k Obvodnímu soudu pro Prahu 10 na vydání shora uvedeného příkazu, Obvodní soud pro Prahu 10 tento příkaz vydán na základě žádosti vydal.

Ze získaných údajů o telekomunikačním provozu se nepodařilo zjistit žádné informace, které by vedly k dopadení pachatele shora uvedeného vloupání do bytu a ani se nepodařilo nalézt žádné odcizené věci.

Šetřením a využitím oprávnění uvedených v zákoně č. 141/1961 Sb. trestní řád, v hlavě deváté včetně následných změn a doplnění se nepodařilo zjistit žádné skutečnosti ani poznatky, které by umožnily zahájit trestní stíhání proti určité osobě a celou věc náležitě objasnit. Z výše uvedených důvodů byl spisový materiál v zákonné lhůtě 1.7.2017 odložen dle ust. § 159a odst. 5 zákona č. 141/1961 Sb. trestního řádu.

Dne 2.2.2018 přišlo vyrozumění z Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy Odboru kriminalistické techniky a expertiz informace o zjištění shodnosti daktyloskopické stopy. Kde byly uvedeny tyto informace: „V průběhu ledna 2018 byla zjištěna shoda daktyloskopické stopy označené č. 4 zařazené ve sbírce stop pod č. 4078/5/2017 s otisky obsaženými na daktyloskopické kartě vyhotovené na jméno T. L., nar. 17.2.1990 č. ID 111103864606.“

6.4 Závěr vyšetřování

K osobě T. L. bylo zjištěno, že tento dne 9.1.2018 Obvodním soudem pro Prahu 10 JUDr. I. H. odsouzen podle § 178 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb. trestní zákoník za použití § 43 odst. 1 zákona číslo 40/2009 Sb. trestní zákoník k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 22 měsíců. Podle § 56 odst. 2 písm. c) zákona č. 40/2009 Sb. trestní zákoník se pro výkon tohoto trestu zařadil do věznice s ostrahou za obdobnou činnost jako výše uvedený skutek.

Policejní orgán následně celý spisový materiál usnesením dle ust. § 159a odst. 3 zákona č.141/1961 Sb. trestního řádu s přihlédnutím k ustanovení § 172 odst. 2 písm. a) zákona č. 141/1961 Sb. trestního řádu odložil věc podezření z přečinu krádež, porušování domovní svobody podle § 205 odstavec 1 písmeno b), § 178 odstavec 1, 2 zákona č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, a to z neúčelného trestního stíhání, neboť trest, k němuž může trestní stíhání vést, je zcela bez významu vedle trestu, který pro jiný čin byl podezřelému již uložen nebo který ho podle očekávání postihne.

Zde byl odborně popsán postup a zákonné oprávnění či kvalifikaci při vyšetřování, objasnění policejní činnosti na základě zajištěných daktyloskopických stop u skutečného případu.

ZÁVĚR

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo přiblížit postupy Orgánů činných v trestním řízení, hlavně orgánů Policie ČR, v souvislosti s kriminalistickou událostí, kterou spáchala doposud neztotožněná osoba. Tuto osobu na základě zajištěných a zkoumaných stop individuálně identifikovat. Při čemž byly použity metody sběru dat, jejich komplexní analýzy, syntézy do podoby bakalářské práce.

Samotný vědní obor kriminalistiky a identifikace osob měl zrod v 19. století, jako nástroj pro boj s trestnou činností, která negativně působí na život, zdraví a majetek obyvatel. Nutnost vést boj s kriminalitou je ve světě již odedávna. Rozdíl byl pouze v použitých metodách, postupech, nástrojích a prostředcích. Technický rozvoj jde postupně čím dál kupředu a společně s ním i obor kriminalistiky. Používaná technika společně s informačními systémy se stále modernizují a zdokonalují, čímž napomáhají k přesnějšimu a rychlejšimu odhalení či objasnění trestné činnosti a jejich pachatelů.

Pro bližší pochopení byly v teoretické části vymezeny základní pojmy, principy a metody, vztahující se k procesu kriminalistické identifikace osob a zabezpečují proces ztotožnění konkrétních osob.

Principy kriminalistické identifikace, bez kterých by jednotlivé metody v praxi nemohly obstát. Jedná je princip individuality objektů, který poukazuje na to, že na světě neexistují dva naprosto shodné objekty. Princip relativní stálosti objektů, čímž stálejší vlastnosti objektů jsou, tím jednodušší je proces jejich individuální identifikace. Třetí zásadou je schopnost objektů projevovat své individuální vlastnosti navenek, protože pokud by objekty své vlastnosti nebyly schopné projevit navenek, nezanechávaly by stopy, které by pak bylo možné identifikovat.

V současné době použití stop zajištěných na místě kriminalisticky relevantní události nemusí být v trestním řízení úplně jednoduché, a celá identifikace osob může být zpochybněna či vyvrácena, z tohoto důvodu musí být veškeré práce a postupy v souladu se zákonem. Zejména se jedná o zákony č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním a dalších právních norem, které z tohoto zákona vycházejí, jsou jimi hlavně Závazné pokyny policejního prezidenta. Pro práci znaleckých a expertizních pracovišť Policie České republiky je také závazný zákon č. 36/1967 Sb. o znalcích a

tlumočnicích, ze kterého vychází Závazné pokyny policejního prezidenta upravující jejich činnost. Současné interní právní normy, kterými se řídí Policie České republiky, hlavně ZPPP č. 30/2009, o plnění úkolů v trestním řízení a ZPPP č. 100/2001, ke kriminalisticko - technické činnosti Policie České republiky, ale i další používané normy, včetně trestního řádu.

Nejvýznamnější a průlomový objev v oblasti kriminalistické identifikace osob bylo třeba upřednostnit popisovanou identifikaci pomocí papilárních linií, z hlediska zákonitostí jejich vzniku, vyhledávání, zajišťování a zkoumání s cílem identifikovat osobu, která otisky vytvořila. Vědní obor daktyloskopie lze vnímat jako metodu určenou k individuální identifikaci osob podle rozdílů v kresbách papilárních linií podle předem stanoveného postupu snímání daktyloskopických otisků, zviditelňování, vyhledávání, zajišťování daktyloskopických stop, jejich následného hodnocení. Z tohoto důvodu byla kriminalistická identifikace osob dle papilárních linií – daktyloskopie zpracována v praktické části této bakalářské práce s názorným příkladem reálného případu trestné činnosti a odhalení pachatele daného skutku na základě daktyloskopických stop.

Na závěr bych uvedl, svou obavu k problematice identifikace osob, potažmo k získávání identifikačních stop, jejich zajišťování a následné umístování do sbírek a evidencí, které může být v budoucnu negativně ovlivněno legislativními změnami, které by se mohly přiklonit na stranu ochrany zájmů jedince, než strany ochrany obyvatel jako celku. Upřednostnit zájem na ochranu zájmů společnosti před zájmy jednotlivce v otázce zaručení bezpečnosti by měl být prvořadý.

Přestože je téma kriminalistické identifikace osob je velice rozsáhlé domnívám se, že cíl, který jsem si stanovil v úvodu práce, se mi podařil naplnit.

REFEREČNÍ ZDROJE

1. MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika. 2.*, přepracované a doplněné vydání. V Praze: C.H. Beck, 2004. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-878-9.
2. ŠIMOVČEK, Ivan et al. *Kriminalistika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 405 s. ISBN 978-80-7380-343-8.
3. PORADA, Viktor a Jiří STRAUS. *Kriminalistické stopy: teorie, metodologie, praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 9788073803964.
4. STRAUS, Jiří. *Kriminalistická technika. 2.*, rozšířené vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 9788073800529.
5. STRAUS, Jiří a Viktor PORADA. *Kriminalistická daktyloskopie*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2005. ISBN 8072511920.
6. STRAUS, Jiří; VAVERA, František; a kolektiv. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2012. 441 s. ISBN 978-80-7380-370-4.
7. RYBÁŘ, Miroslav. *Základy kriminalistiky*. Pelhřimov: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2001. 230 s. ISBN 80-86473-03-1.
8. BRADÁČ, Albert, Miroslav KLEDUS a Pavel KREJČÍŘ. *Soudní znalectví*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2010. ISBN 9788072047048.
9. PORADA, Viktor a Peter POLÁK. *Kriminalistika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-558-6.
10. SVOBODA, Ivo. *Kriminalistika*. Ostrava: Key Publishing, 2016. Učebnice (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-259-4.
11. STRAUS, Jiří a Miroslav NĚMEC. *Teorie a metodologie kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-214-1.
12. PORADA, Viktor. *Kriminalistické, forenzní a právní souvislosti identifikace osob podle funkčních a dynamických znaků*. Praha: Vysoká škola Karlovy Vary, 2010. ISBN 978-80-87236-02-4.
13. SUCHÁNEK, Jaroslav a Zdeněk KONRÁD. *Vybrané kapitoly úvodu do kriminalistiky a kriminalistické techniky*. Praha: TRIVIS-EXACTUS EDUCO, spol. s r.o., 1999.

Elektronické zdroje

14. MUSIL, Jan. Hodnocení znaleckého posudku. Ústavní soud České republiky, Ministerstvo vnitra České republiky [online]. [cit. 2019-03-10]. 2010. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/hodnoceni-znaleckeho-posudku.aspx>

Legislativní dokumenty

15. ZPPP č. 30/2009 o plnění úkolů v trestním řízení
16. Zákon č. 100/2000 Sb. ke kriminalisticko-technické činnosti
17. Zákon číslo 36/1967 Sb. o znalcích a tlumočnících
18. Zákon číslo 40/2009 Sb. trestní zákoník
19. Zákon číslo 141/1961 Sb. zákon o trestním řízení soudním
20. Stanovisko Ústavního soudu sp. zn. PL. ÚS 30/10 ze dne 30. listopadu 2010

SEZNAM ZKRATEK

č.	číslo
odst.	Odstavec
Sb.	sbírky
apod. -	a podobně
s. -	strana
KODO	kontrolní otisky domácích osob
SKPV	Služba kriminální policie a vyšetřování
MOP	Místní oddělení Policie
PIN	osobní identifikační číslo
OKTE	Odbor kriminalistické techniky a expertiz
KÚP	kriminalistický ústav Praha
AD.	A další
OČTŘ	orgány činné v trestním řízení
ČR	Česká republika
RESP.	respective
DNA	Deoxyribonukleová kyselina
DKT	daktyloskopie
AD-HOC	k tomuto
UV	ultrafialové záření